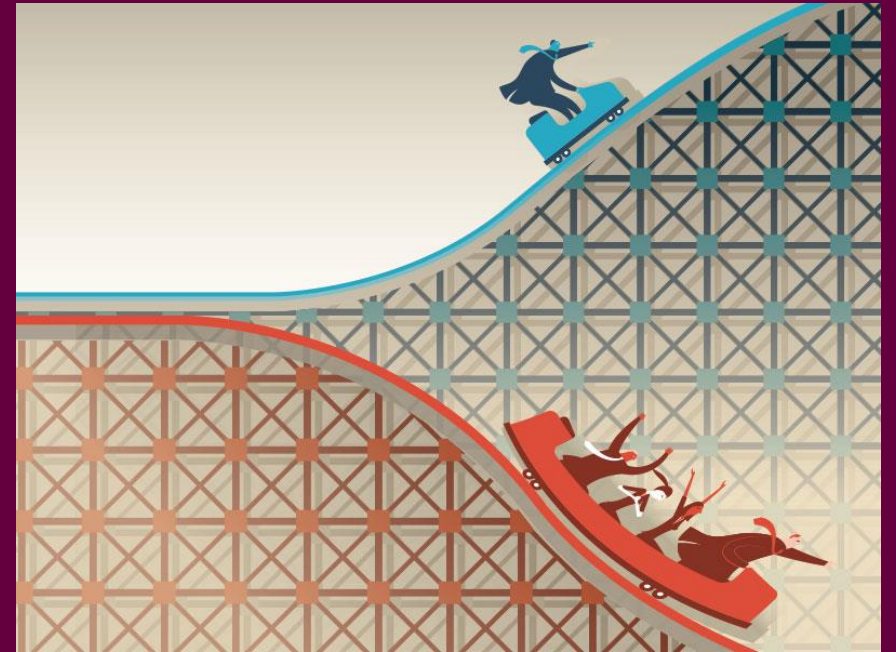

Pandemijos ateina ir praeina, bet ekonomikos skatinimo programos - (užsi)lieka. Kaip Lietuvai išnaudoti atsivėrusias galimybes?

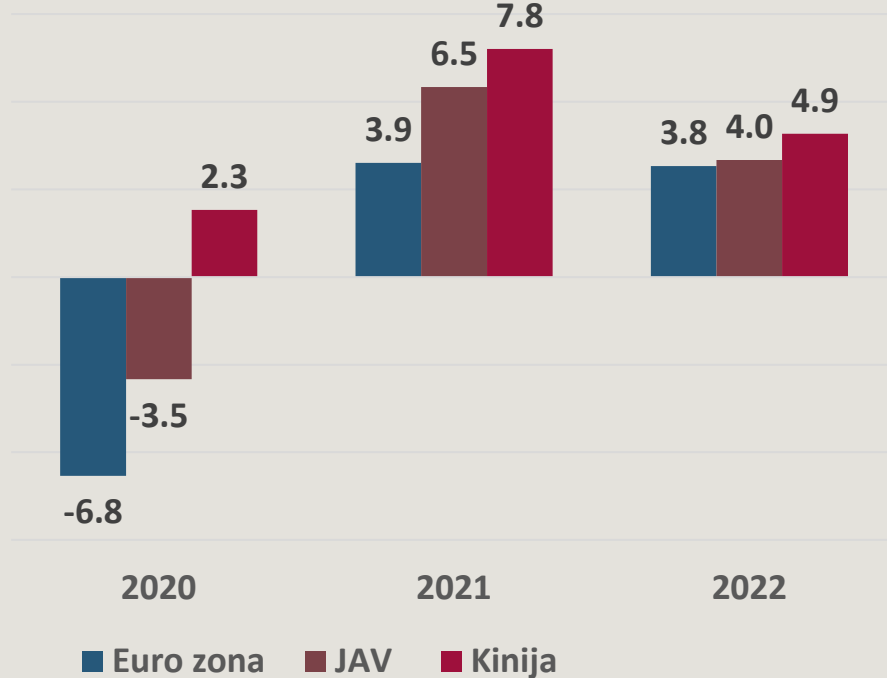

Dr. Žygimantas Mauricas
Vyriausiasis ekonomistas

2021 m. kovo 29 d.

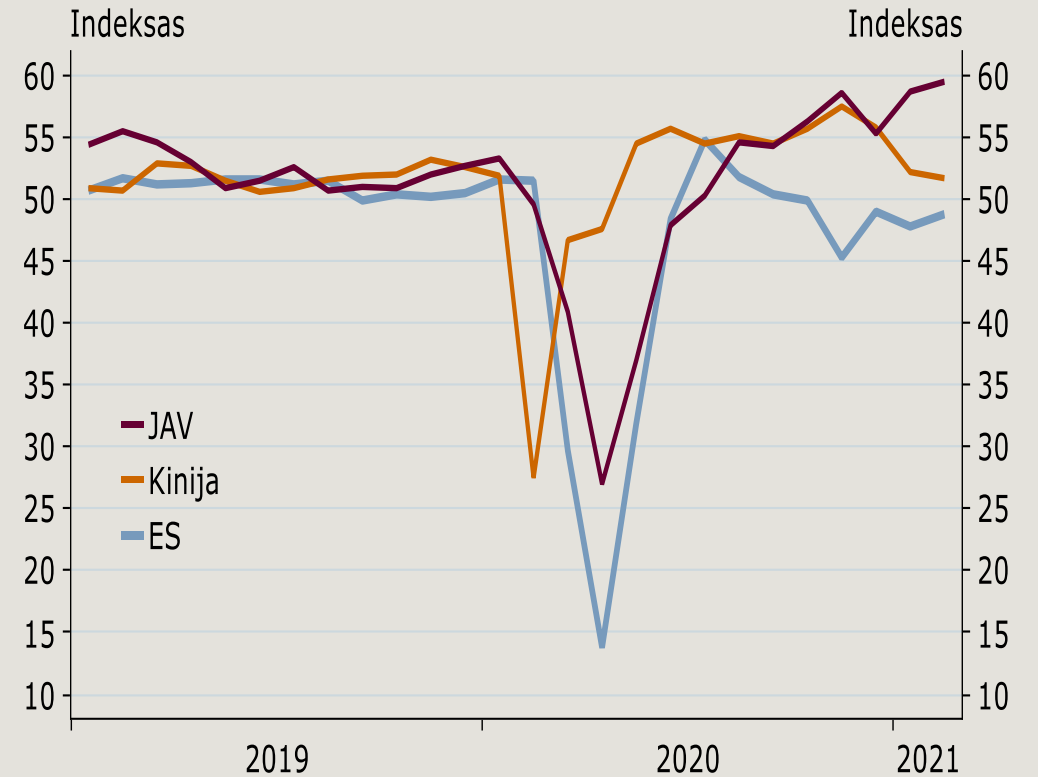
Europos Sąjunga iš šios krizės neabejotinai išeis kaip pralaimėtoja

BVP prognozės (metinis pokytis, %)

Šaltinis: EBPO (2021 m. kovo mėn.)

Ekonominių lūkesčių indeksai

Šaltinis: Markit 29/03/2021

Transatlantinė divergencija: Ekonominis atotrūkis tarp JAV ir ES didėja šimtamyliais žingsniais

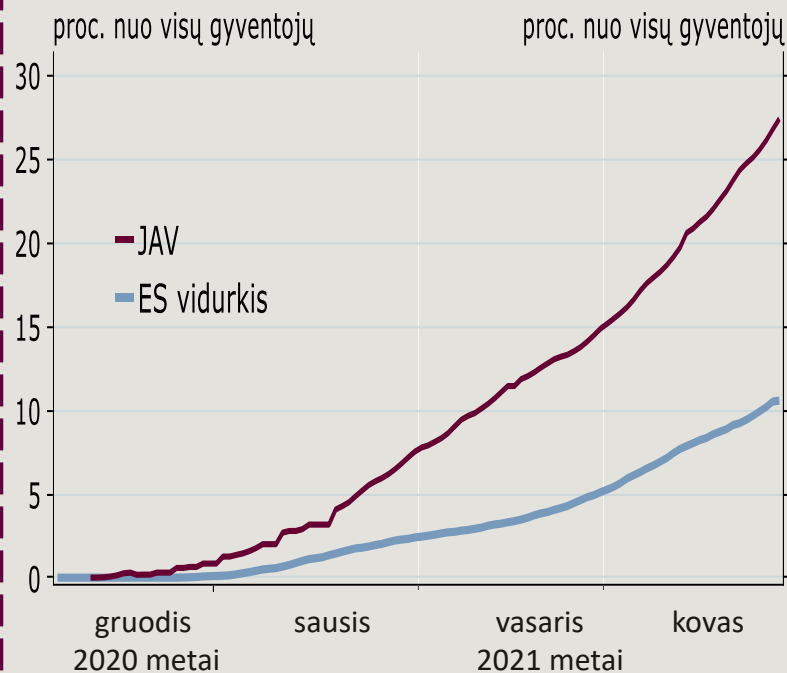
BVP prognozės

(proc. skirtumas, lyginant su 2019 metų lygiu)

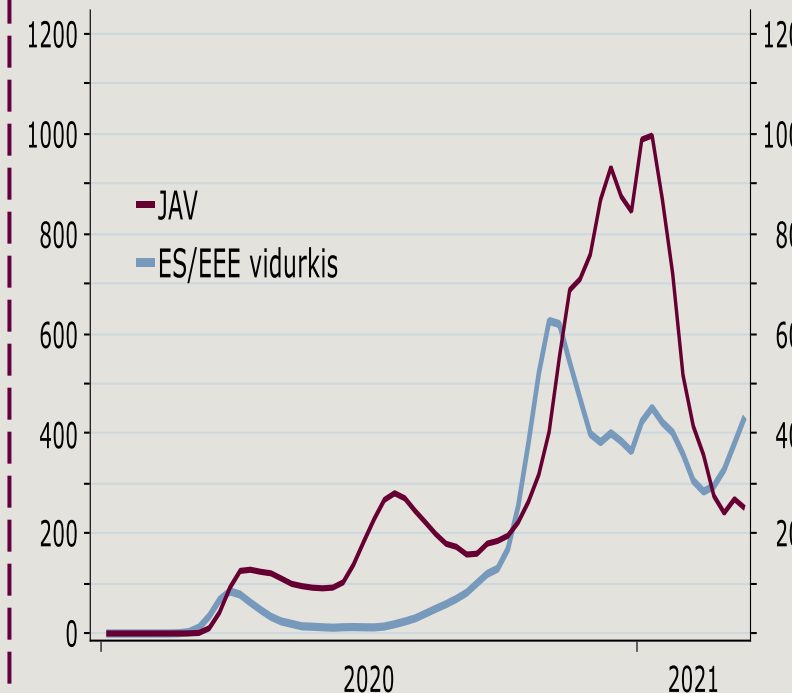
Šaltinis: EBPO prognozės, 2021 m. kovo mėn.

Bent vieną vakciną nuo COVID-19 dozę gavusių gyventojų dalis

Šaltinis: Our World in Data 29/03/2021

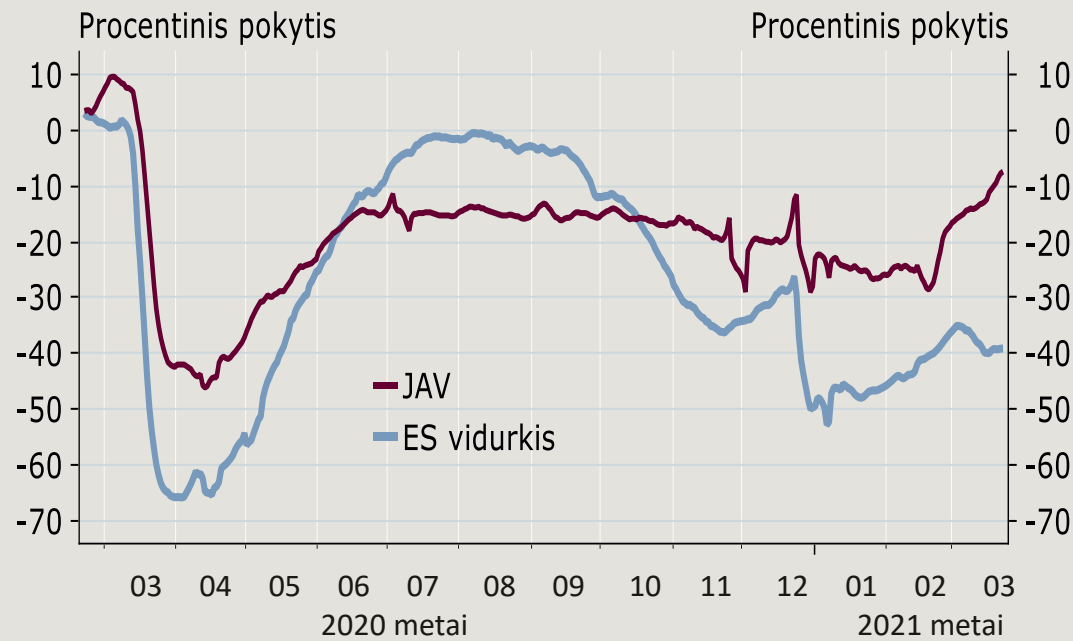
Naujų COVID-19 atvejų skaičius per 14 dienų, tenkantis 100 tūkst. gyventojų

Šaltinis: European Centre for Disease Prevention and Control 29/03/2021

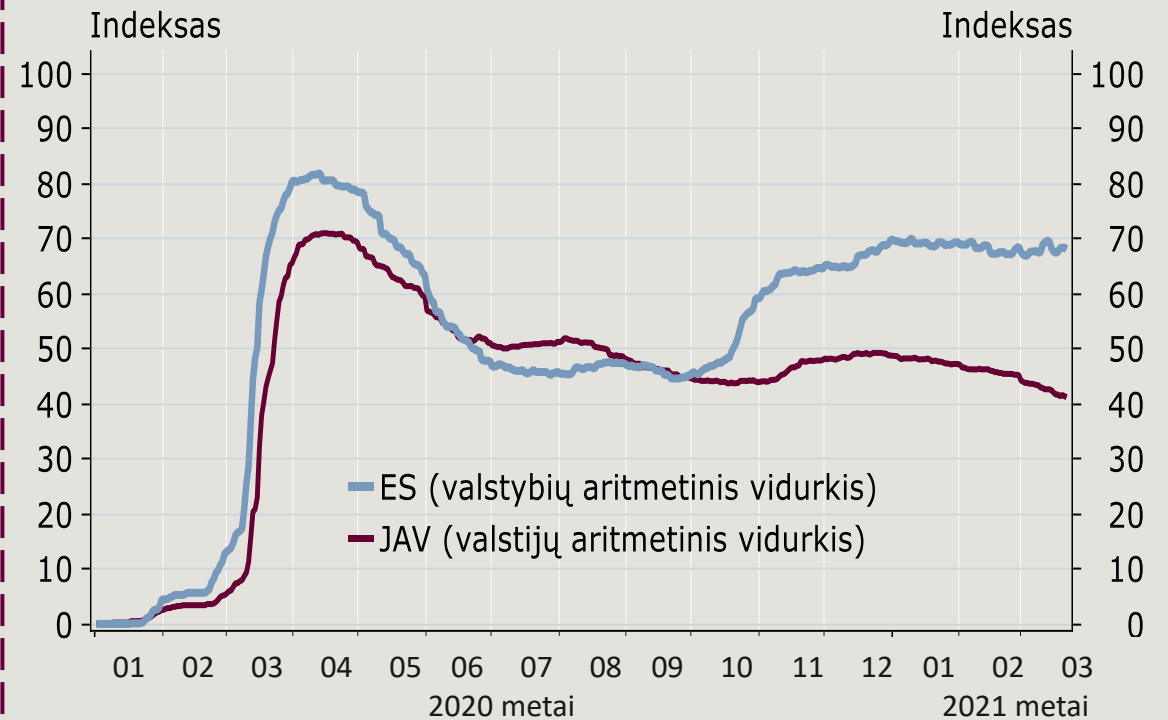
JAV vyrauja laisvės atmosfera, o Europos Sąjungoje – baimės, neapibrėžtumo ir nepasitikėjimo atmosfera

Gyventojų mobilumo pokytis prekybos* ir laisvalaikio vietose

Šaltinis: Google 29/03/2021
*išskyrus maisto parduotuves ir vaistines

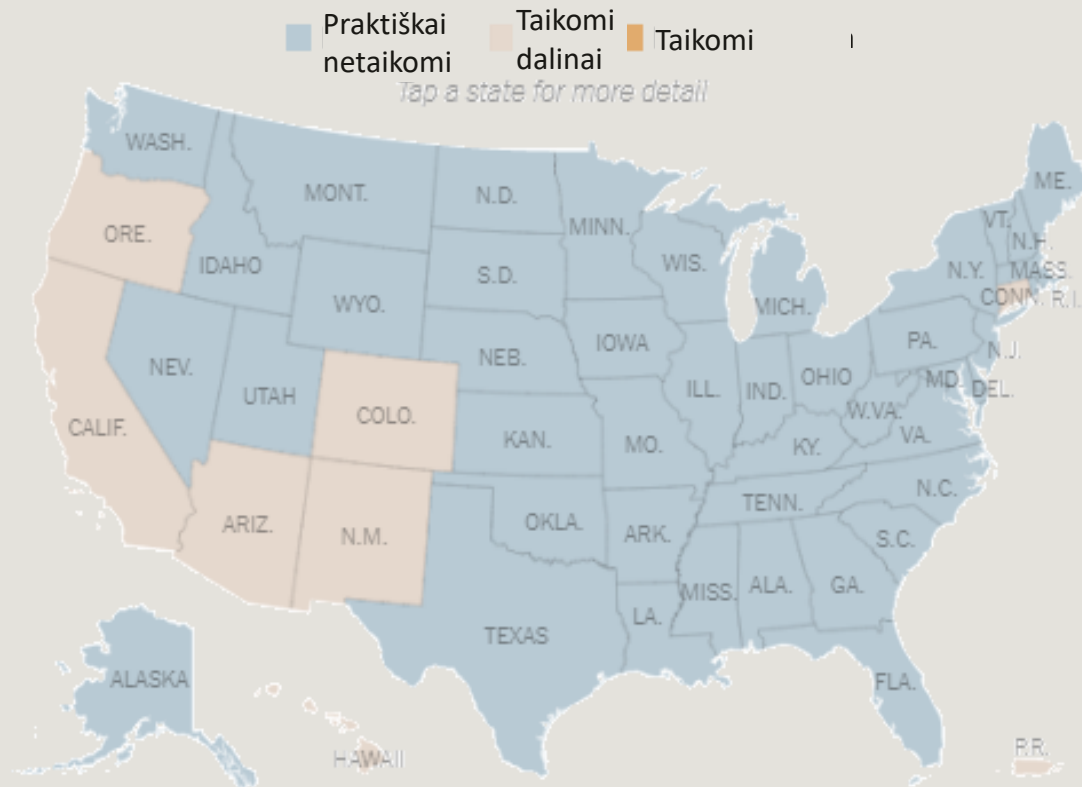
Karantino priemonių griežtumo indeksas

Šaltinis: Oksfordo universitetas 29/03/2021

Dauguma JAV valstijų jau nebetaiko karantino ribojimų, tačiau daugumoje ES valstybių karantinas tapo tarsi normali būseną

Ribojimai ekonominei veiklai JAV valstijose

Karantino ribojimai ES valstybėse

* As of March 22, 2021

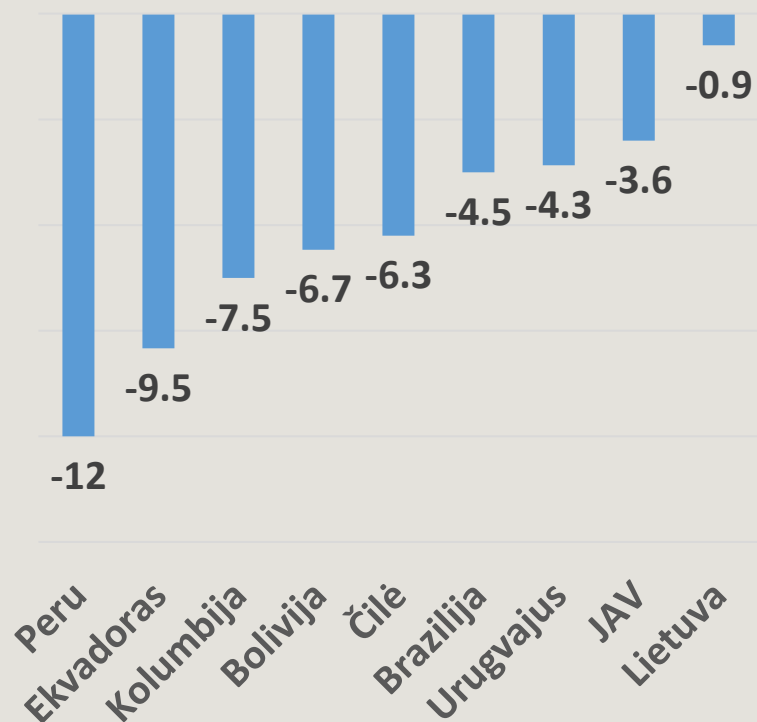
Restaurants closed: Austria, France, Luxembourg, Belgium, Croatia, Switzerland, parts of Finland. Business curfews in Spain, Italy, Portugal, Belgium, Kosovo, Serbia, Moldova, Ukraine and Bulgaria

Source: Media reports

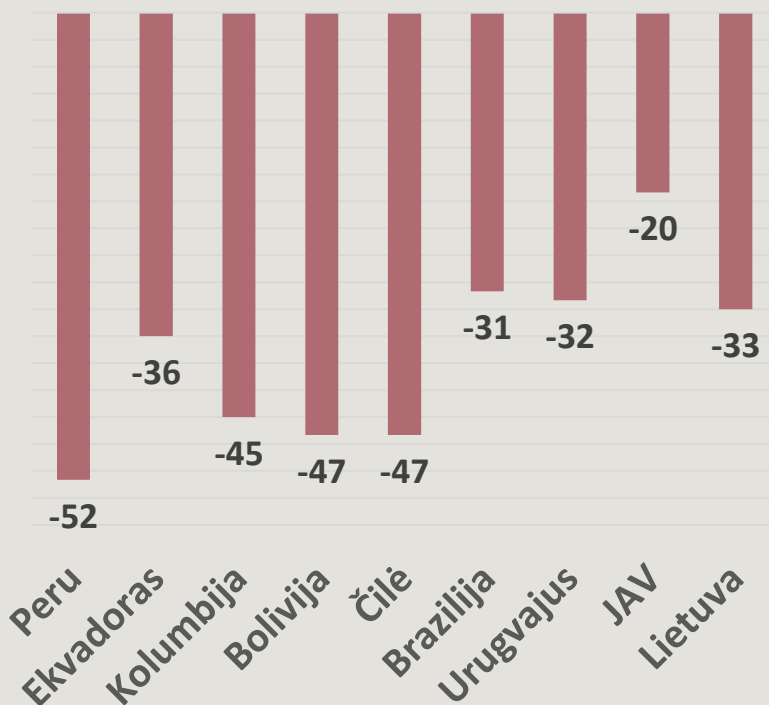
Karantinas nėra kovos su COVID-19 krize panacėja: Pietų Amerikos šalių pavyzdys

BVP pokytis 2020 metais

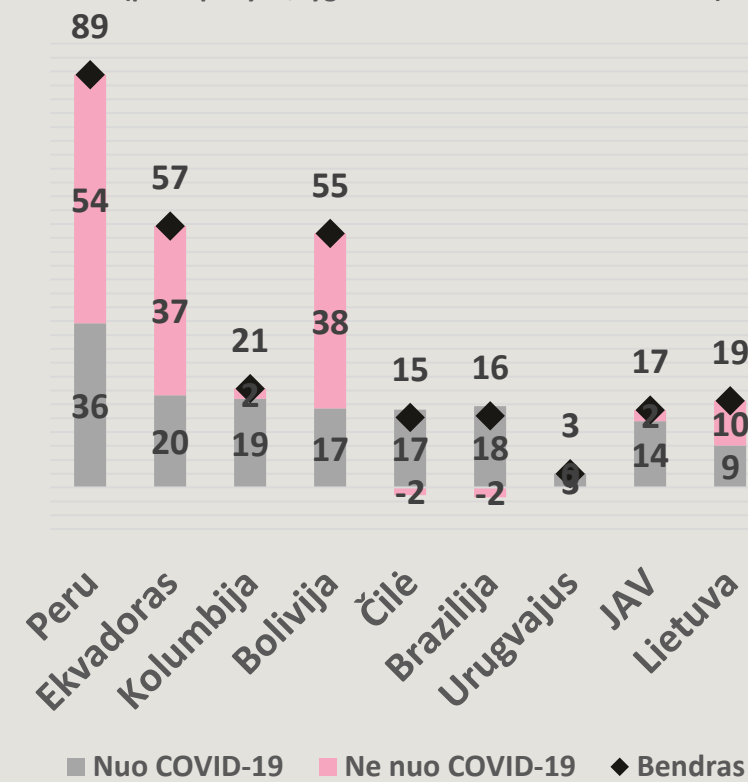
Šaltinis: Pasaulio bankas

Mobilumo sumažėjimas (prekybos ir laisvalaikio vietos)

Šaltinis: Google (2020 m. vasario 15 – 2021 m. vasario 15 vidurkis)

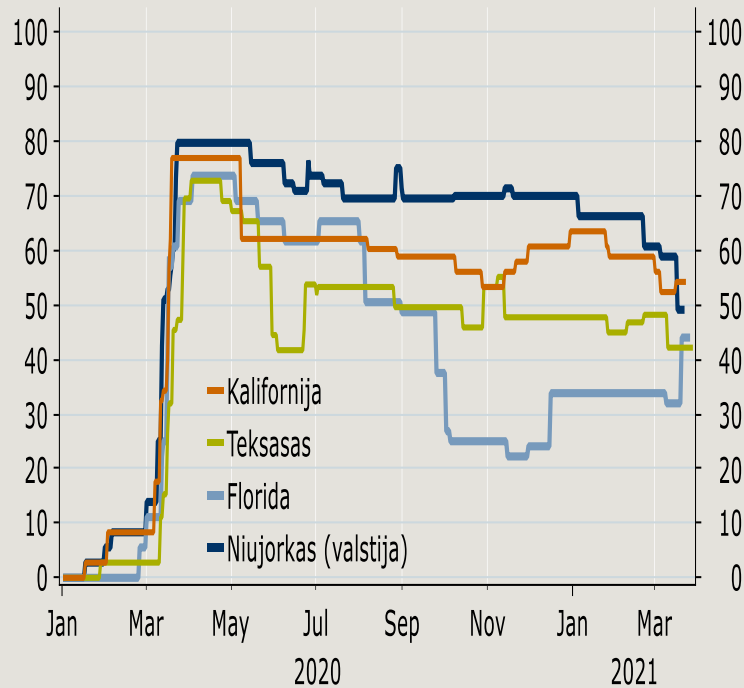
Mirčių skaičiaus augimas (proc. pokytis, lyginant su 2015-2019 m. vidurkiu)

Šaltinis: World mortality dataset

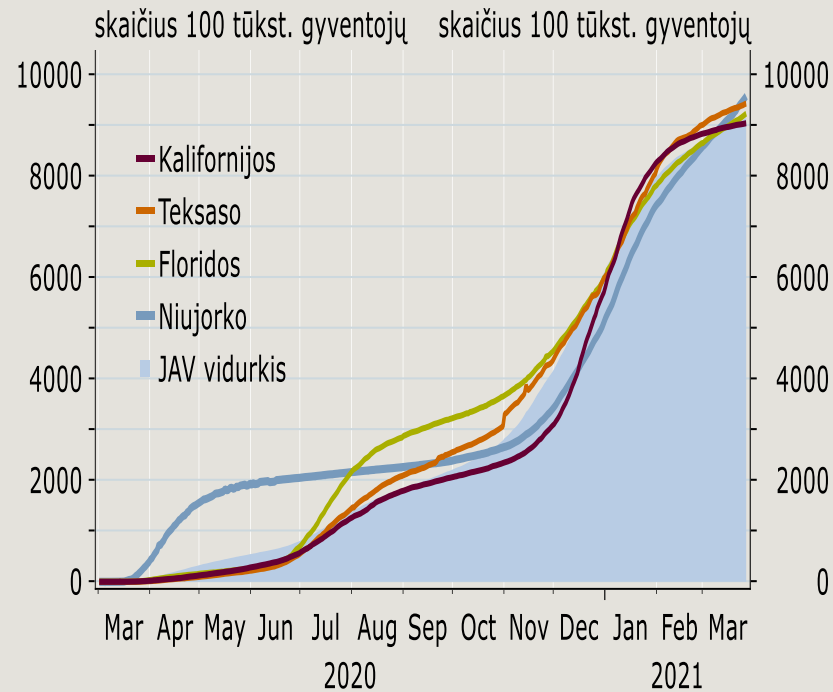
JAV valstijos, kurios taikė švelnesnius karantino ribojimus, padidino savo ekonominę konkurencingumą, tačiau karantino poveikis pandeminei situacijai nebuvo toks, kokio tikėtasi

Karantino griežtumo indeksas keturiuose didžiausiose JAV valstijose

Šaltinis: Oksfordo universitetas 29/03/2021

COVID-19 atvejų skaičiaus dinamika keturiuose didžiausiose JAV valstijose

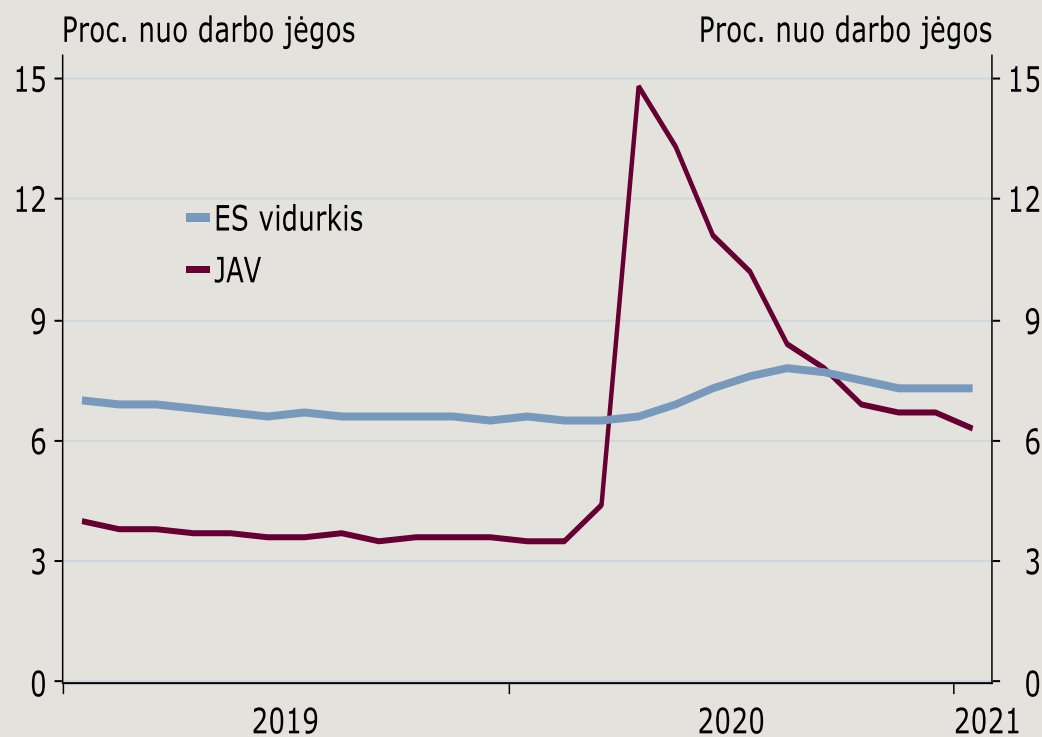
Šaltinis: The Centers for Disease Control and Prevention (CDC) 29/03/2021

„Techxodus“

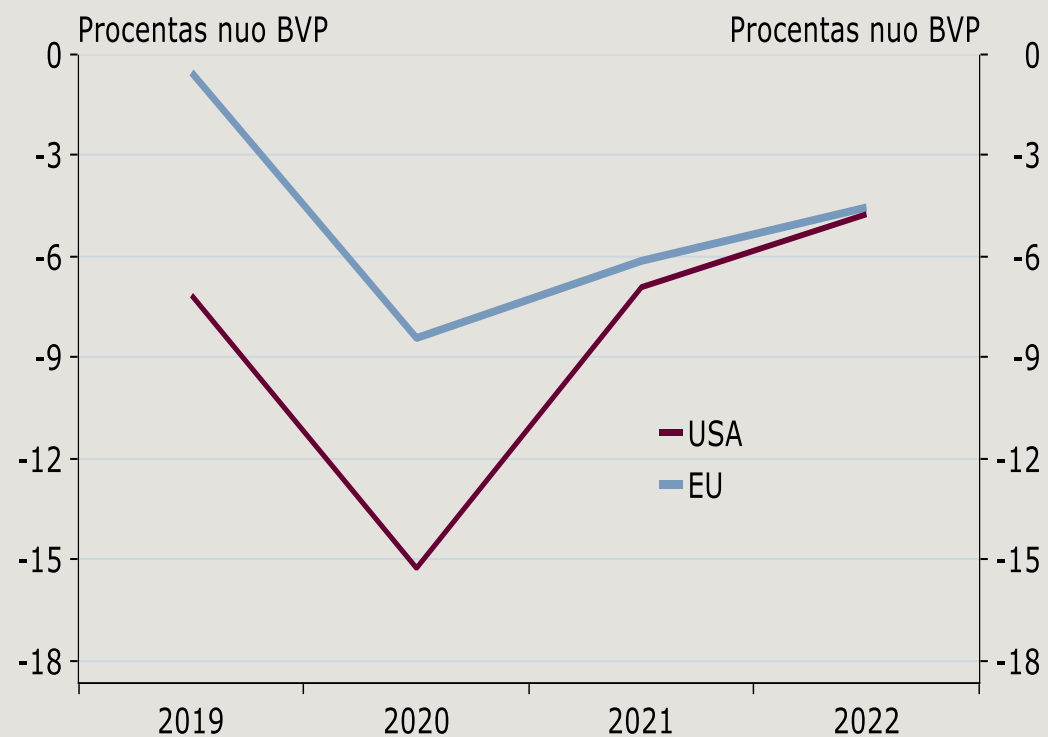
Nedarbo lygis JAV sparčiai mažėja ir jau yra mažesnis nei ES

Nedarbo lygio dinamika

Šaltiniai: Eurostat, BLS 29/03/2021

Valdžios sektoriaus biudžeto balansas

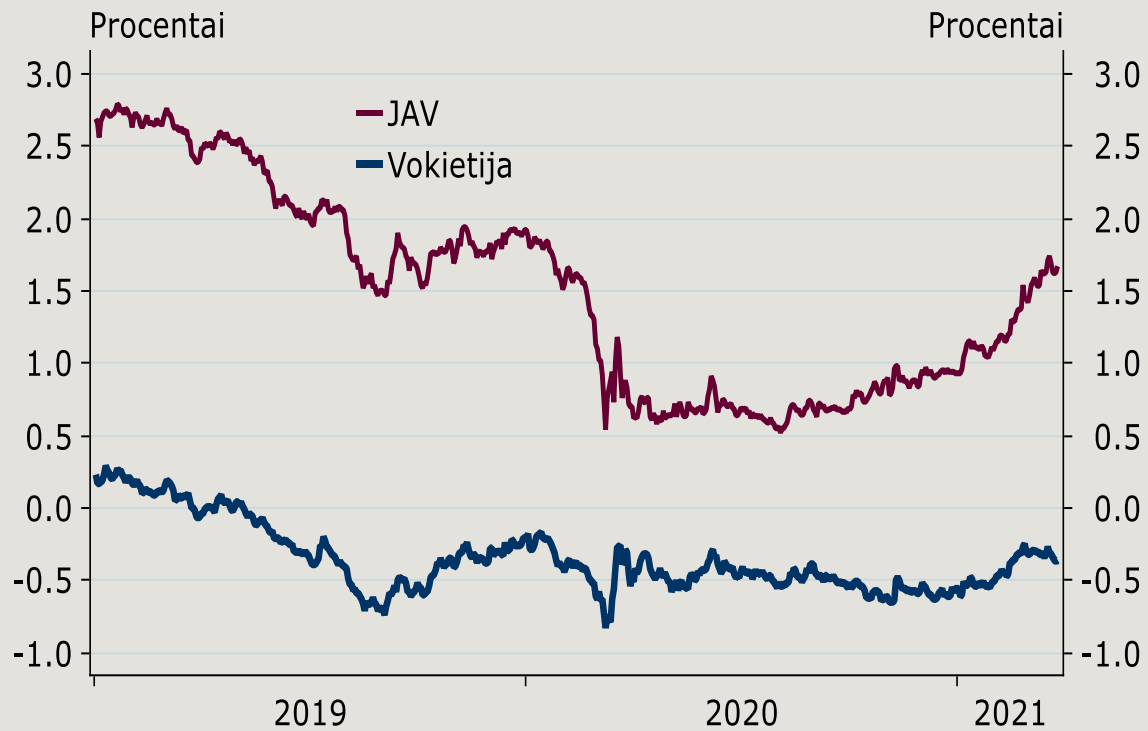

Šaltinis: Europos Komisija 29/03/2021

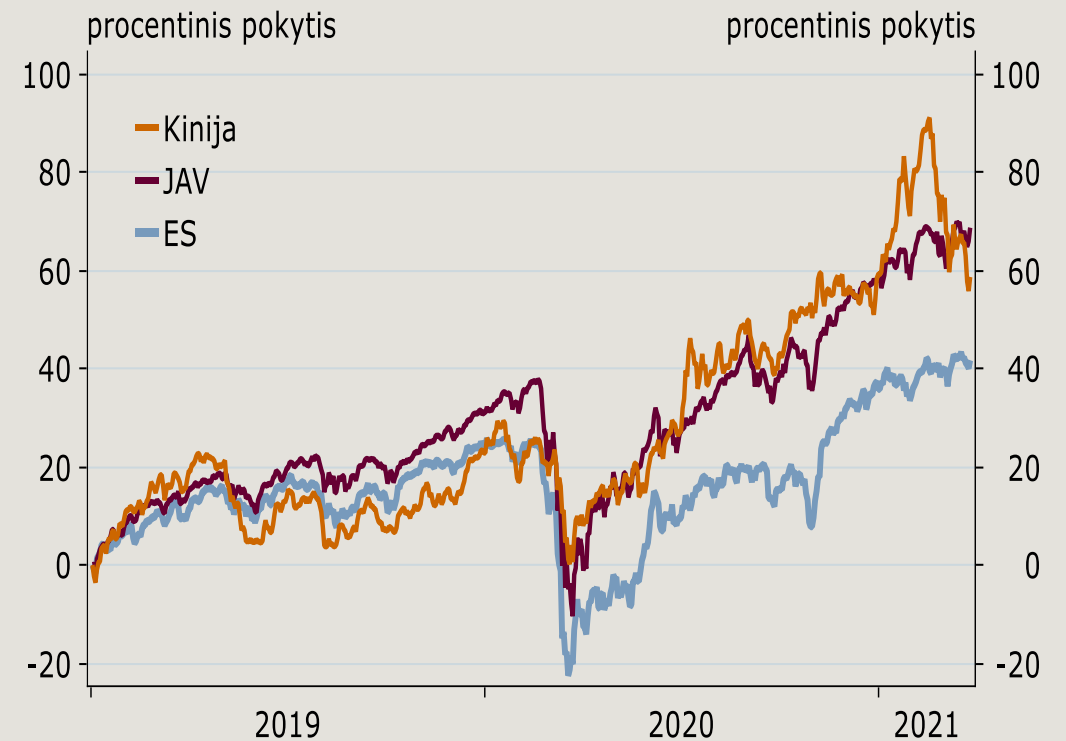
Kylantis 10 metų trukmės obligacijų pajamingumas indikuoja, kad JAV gali didinti palūkanų normas greičiau nei 2024 metais

10 metų trukmės obligacijų palūkanų normos

Šaltinis: Macrobond 29/03/2021

Akcijų indeksų pokyčiai nuo 2020 metų pradžios

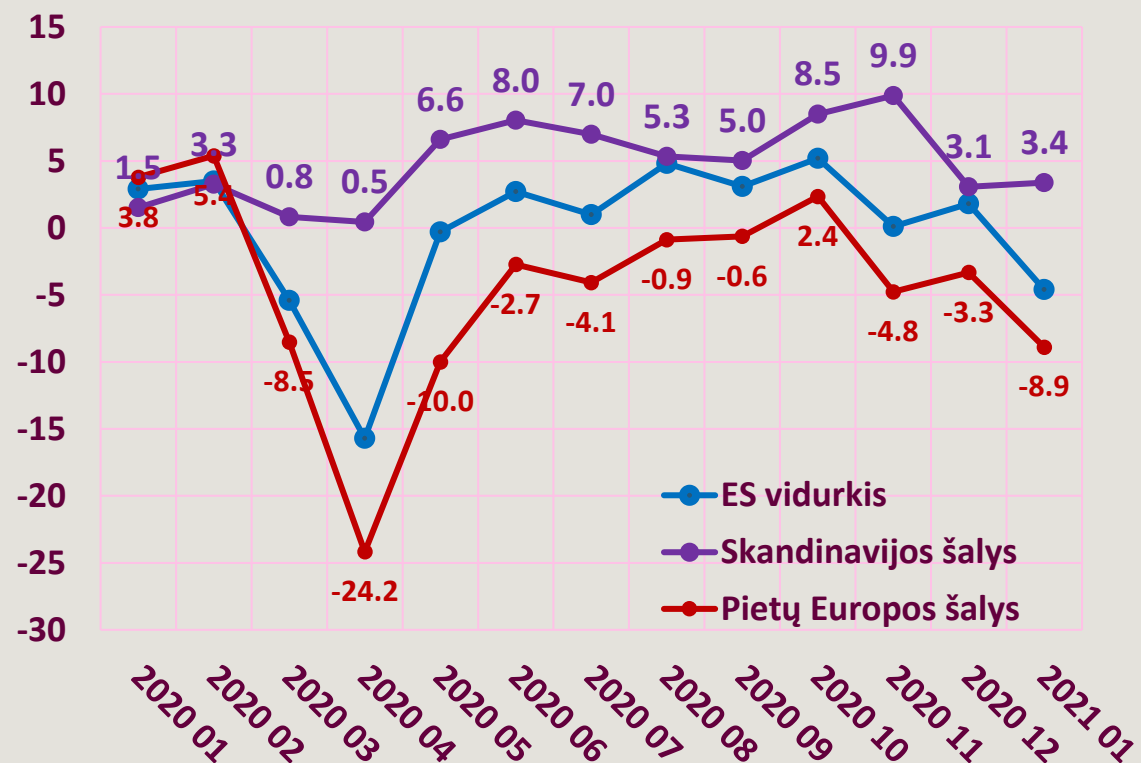

Šaltinis: MSCI, Luminor ir Macrobond 29/03/2021

Tebesitęsiantys karantino ribojimai didina atskirtį tarp Europos šiaurės ir Europos pietų

Mažmeninės prekybos pokytis

(proc. skirtumas, lyginant su praeity metų atitinkamu laikotarpiu)

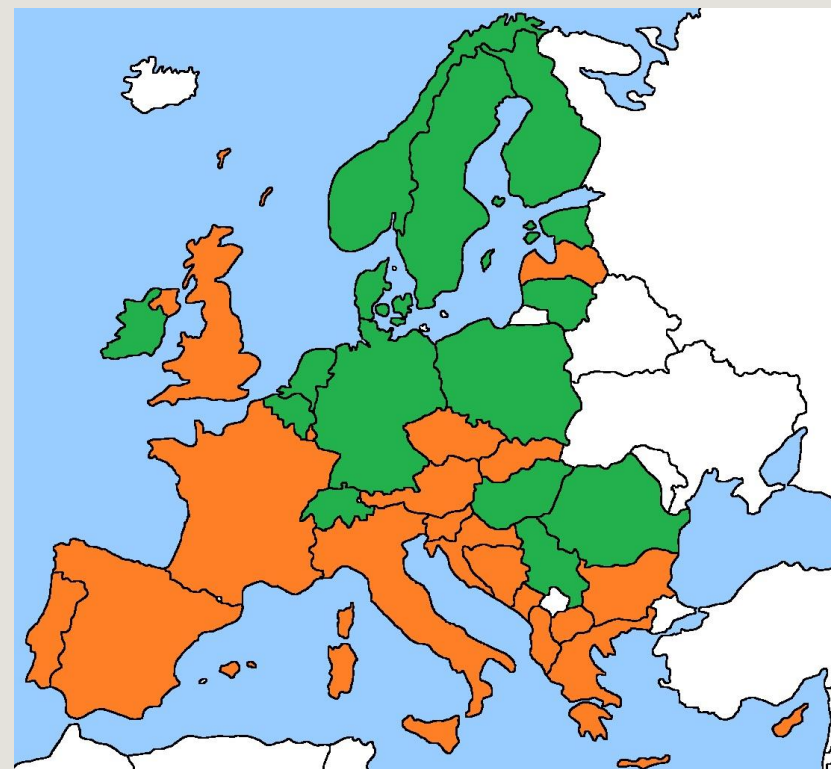
Šaltinis: Eurostat

Pietų Europos šalys: Portugalija, Ispanija, Italija ir Graikija

Skandinavijos šalys: Danija, Norvegija, Švedija ir Suomija

Mažmeninės prekybos pokytis

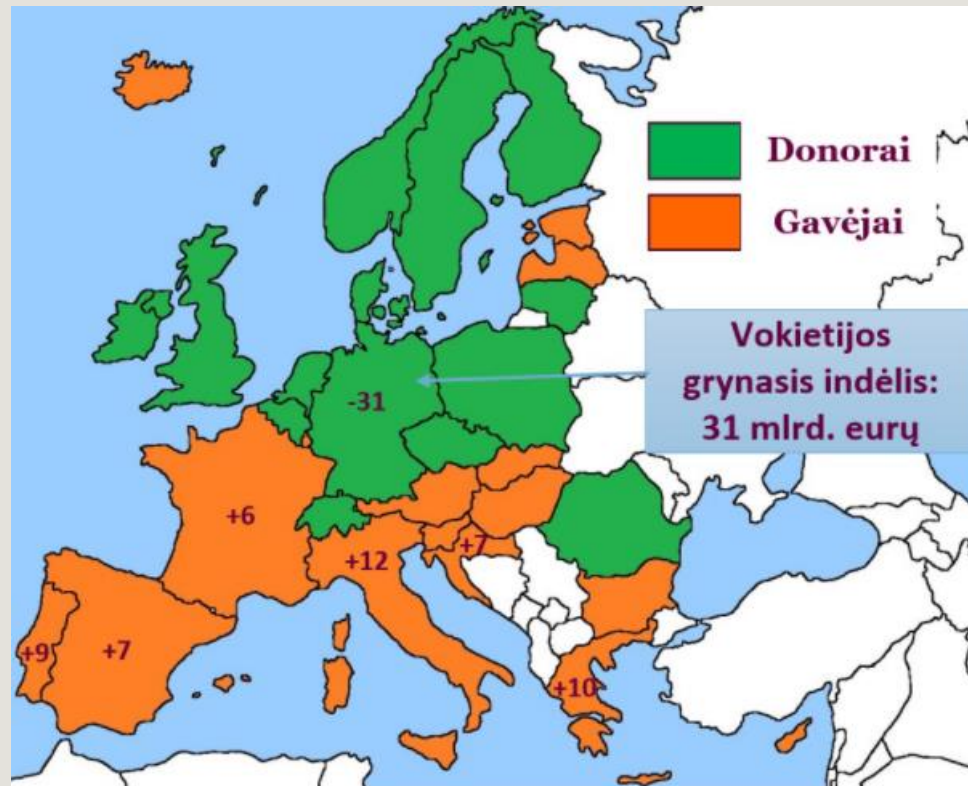
(2020 m. kovo mėn. – 2021 m. sausio mėn.)

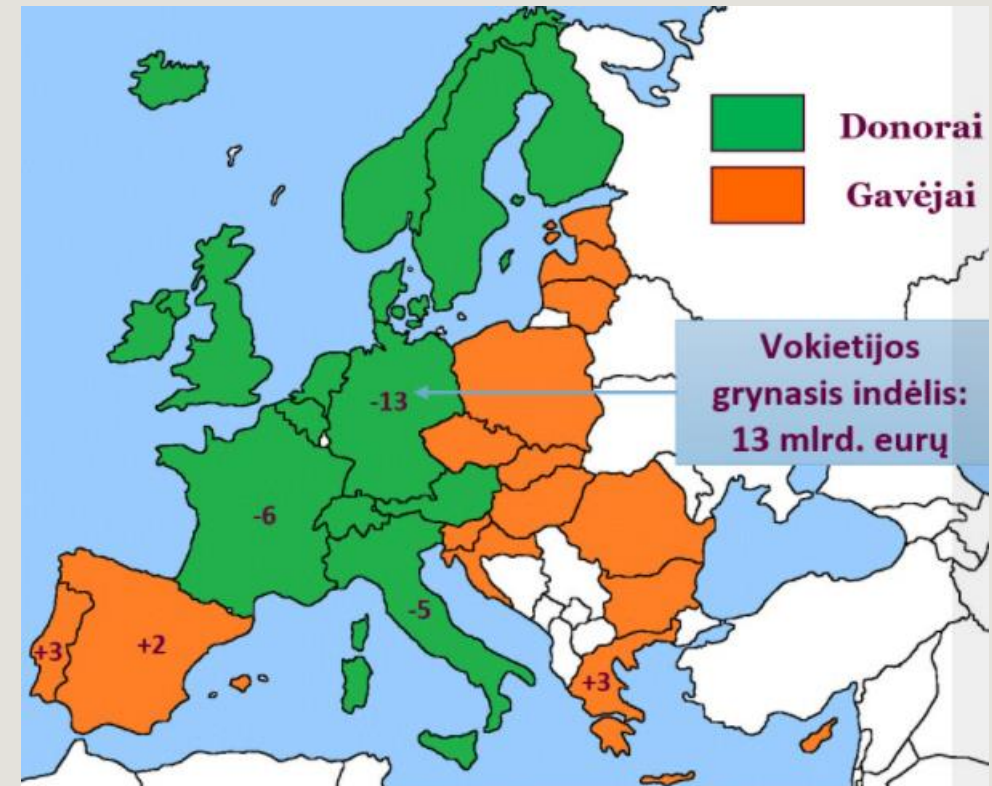
Šaltinis: Eurostat

Karantino ribojimai mažina turistų atvežamą pinigų srautą iš šiaurės į pietus

Turizmo paslaugų balansas
(2019 metai)

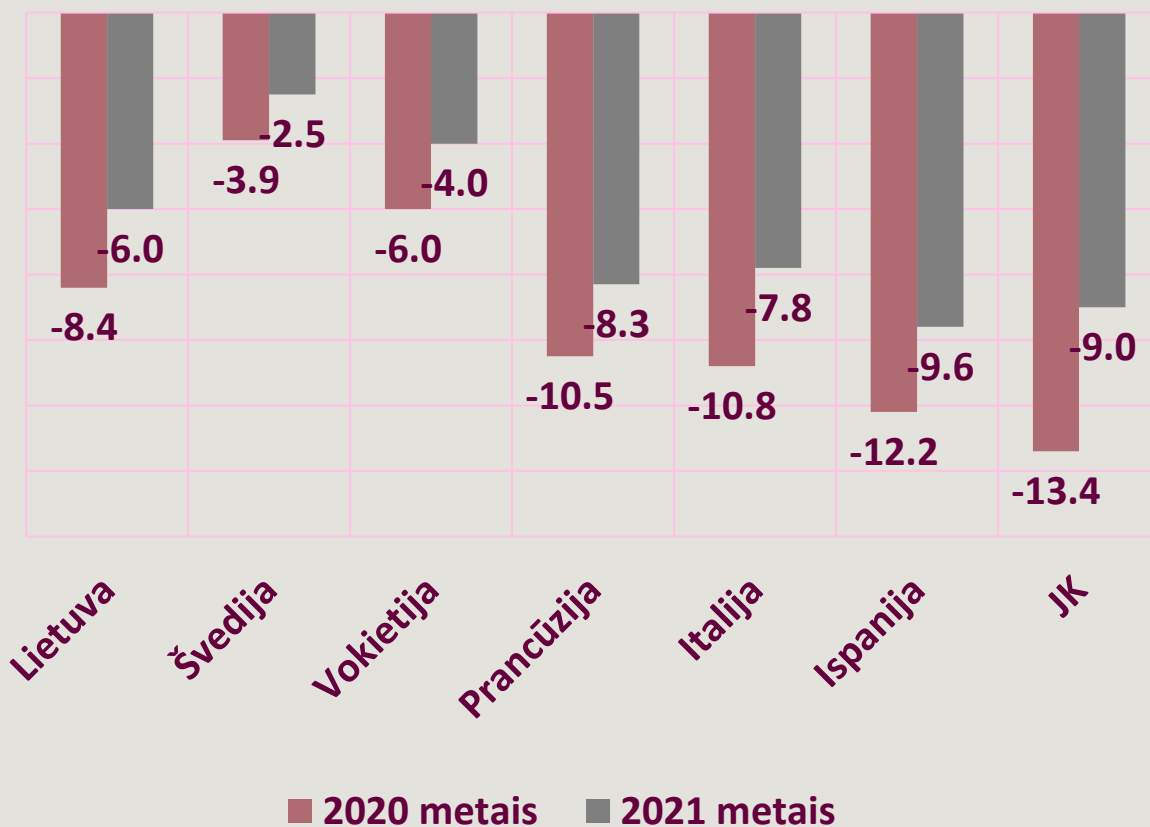

ES paramos balansas
(2019 metai)

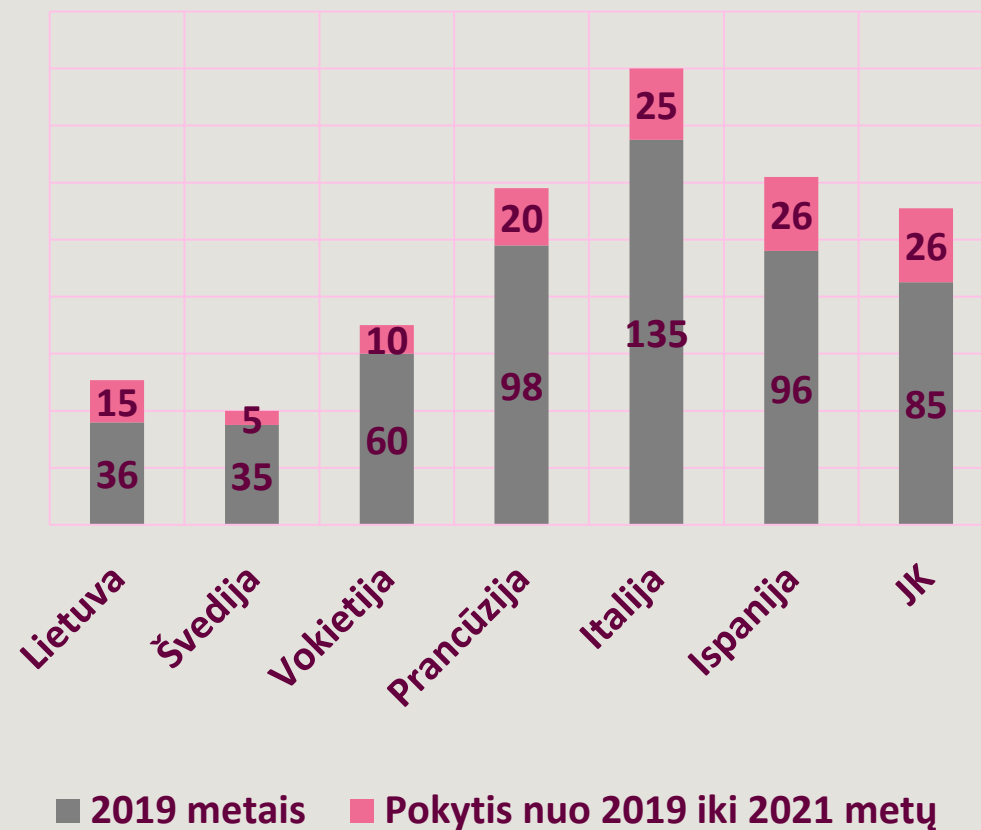
Papildomo ekonomikos skatinimo tikimybė ES yra nedidelė, nes vargu ar „taupioji“ šiaurė norės remti „išlaidžiuosius“ pietus

Valdžios sektoriaus biudžeto balansas (% nuo BVP)

Šaltinis: Europos Komisija

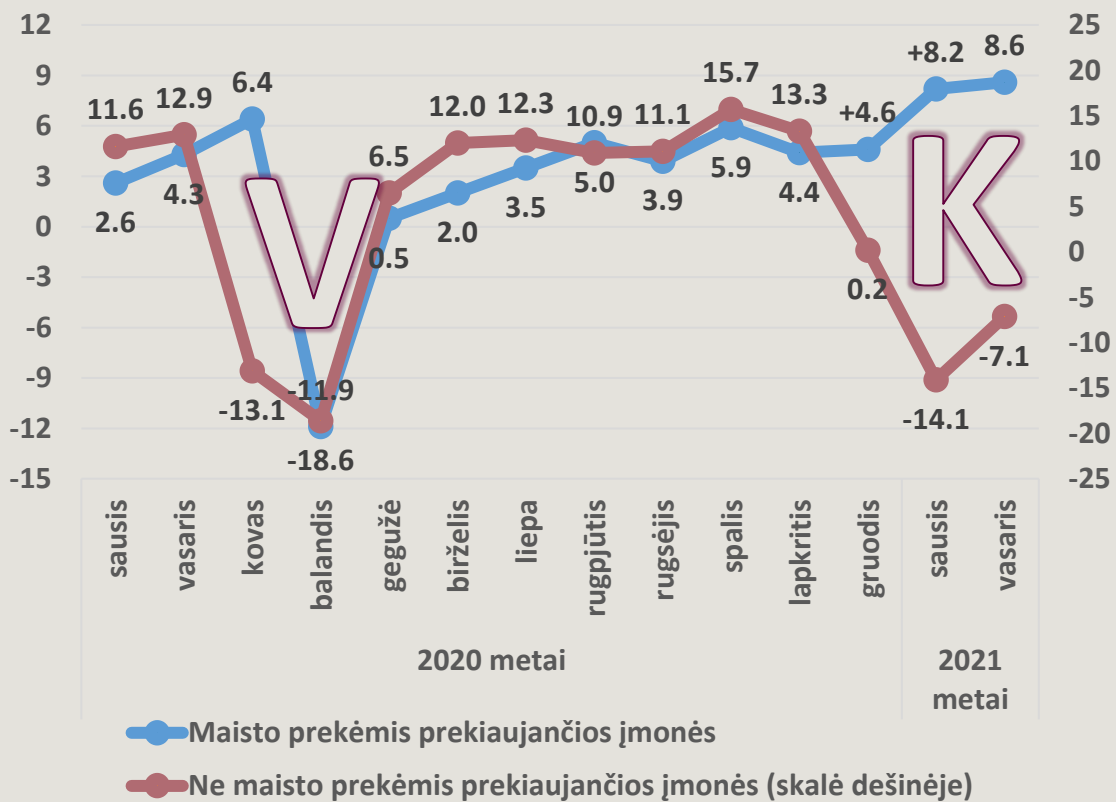
Valdžios sektoriaus skola (proc. nuo BVP)

Šaltinis: Europos Komisija

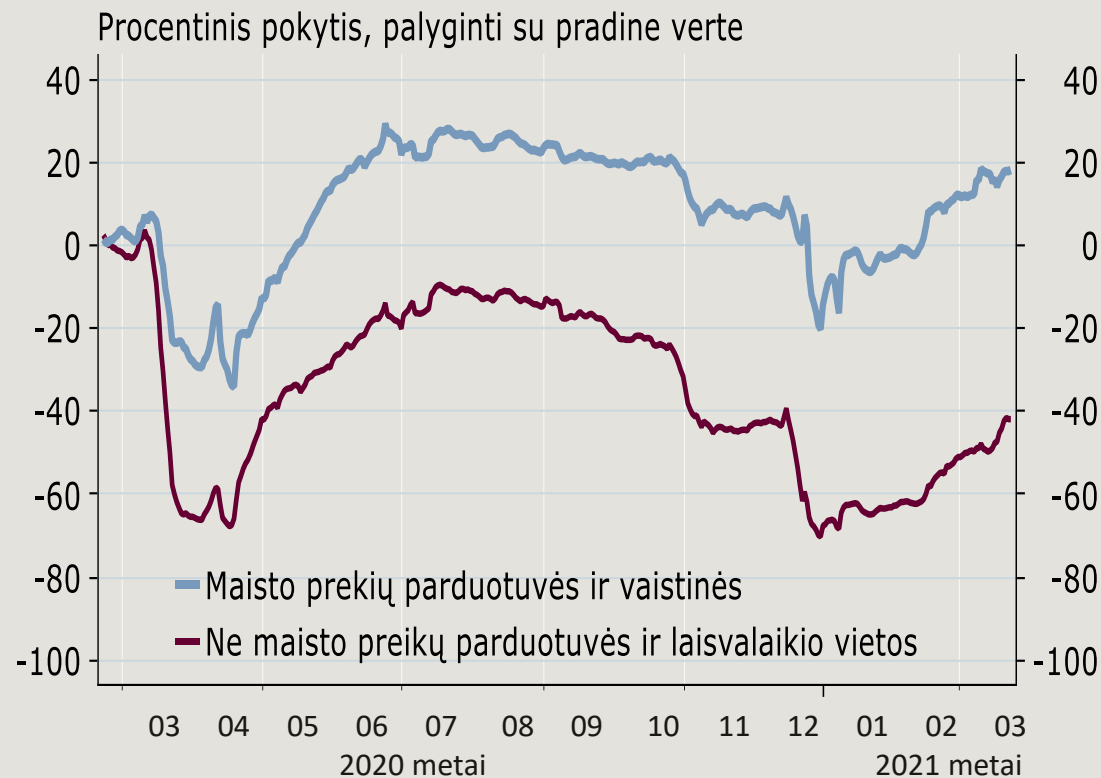
Lietuvos ekonomika patiria „K“ raidės formos recesiją

Mažmeninės prekybos apyvartos augimas (metinis, proc.)

Šaltinis: OSP

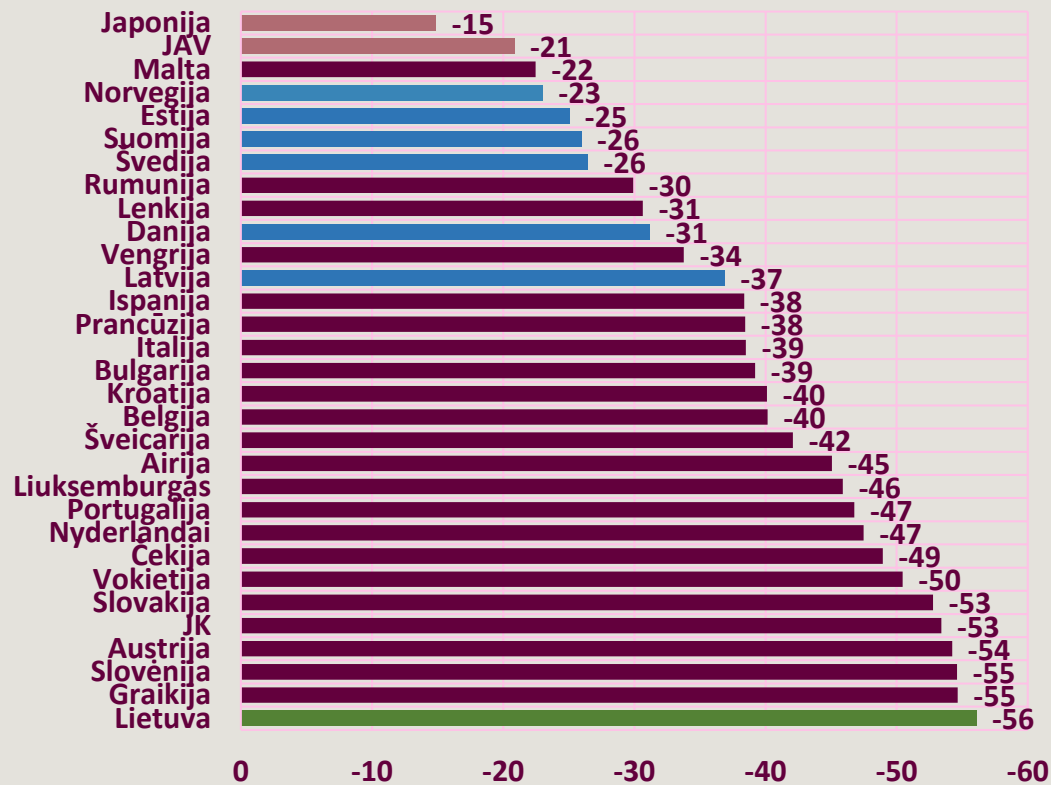
Gyventojų mobilumo pokyčiai Lietuvoje

Šaltinis: Google 29/03/2021

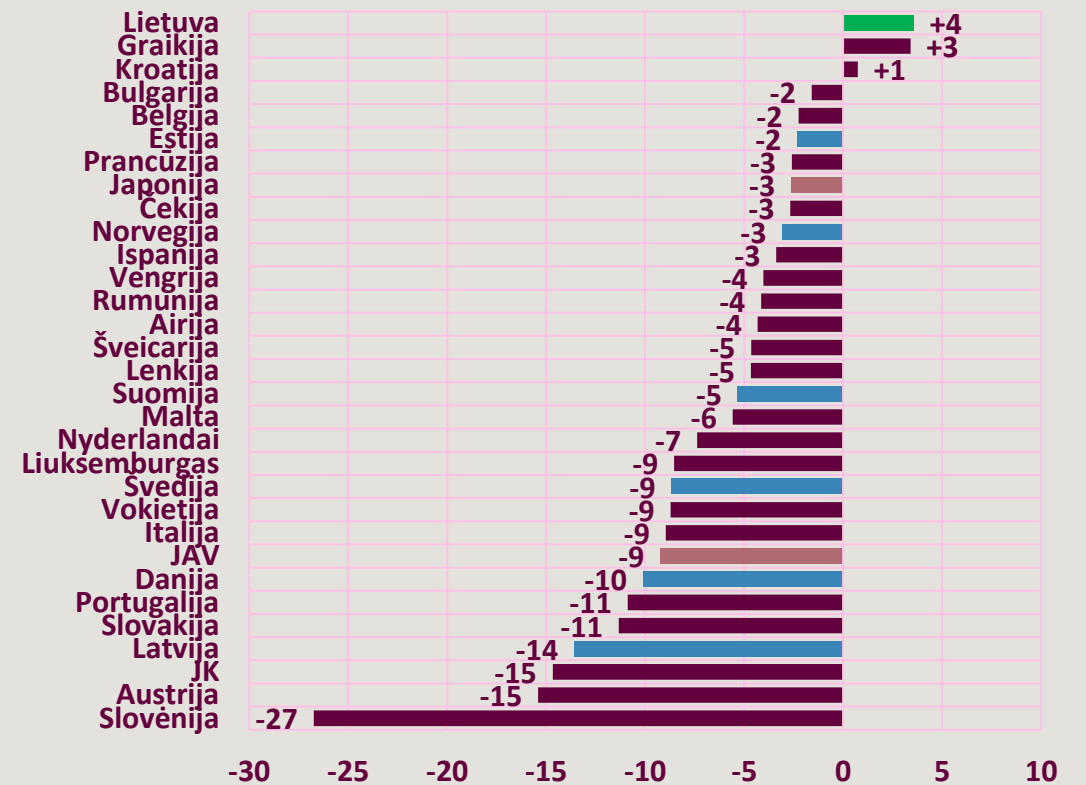
Lietuva – kontrastų šalis. Karantino ribojimai didina atotrūkį tarp skirtingų rinkos segmentų

Gyventojų mobilumo pokytis ne maisto prekių prekybos* ir paslaugų vietose ES šalyse (vidutinis nuo 2020 m. gruodžio 1 iki 2021 m. kovo 21)

*Mobilumo tokiose vietose, kaip restoranai, kavinės, prekybos centrai, teminiai parkai, muziejai, bibliotekos ir kino teatrai, tendencijos

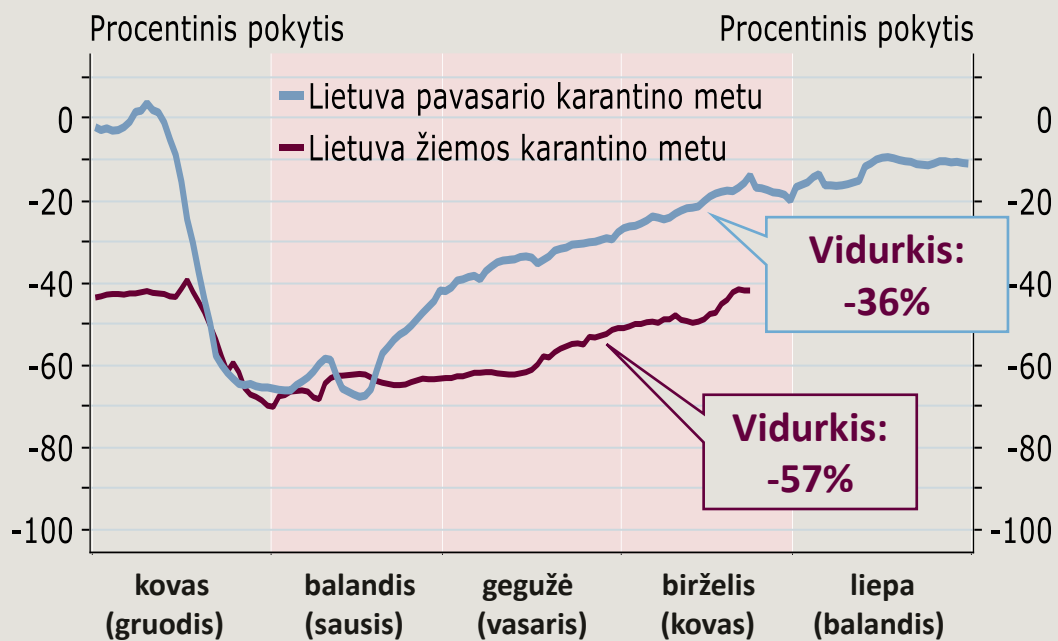
Gyventojų mobilumo sumažėjimas maisto prekių prekybos* vietose ES šalyse (vidutinis nuo 2020 m. gruodžio 1 iki 2021 m. kovo 21)

*Mobilumo tokiose vietose, kaip maisto parduotuvės, maisto sandėliai, ūkininkų parduotuvės, specializuotos maisto parduotuvės, parduotuvės, kuriose parduodami vaistai, ir vaistinės, tendencijos

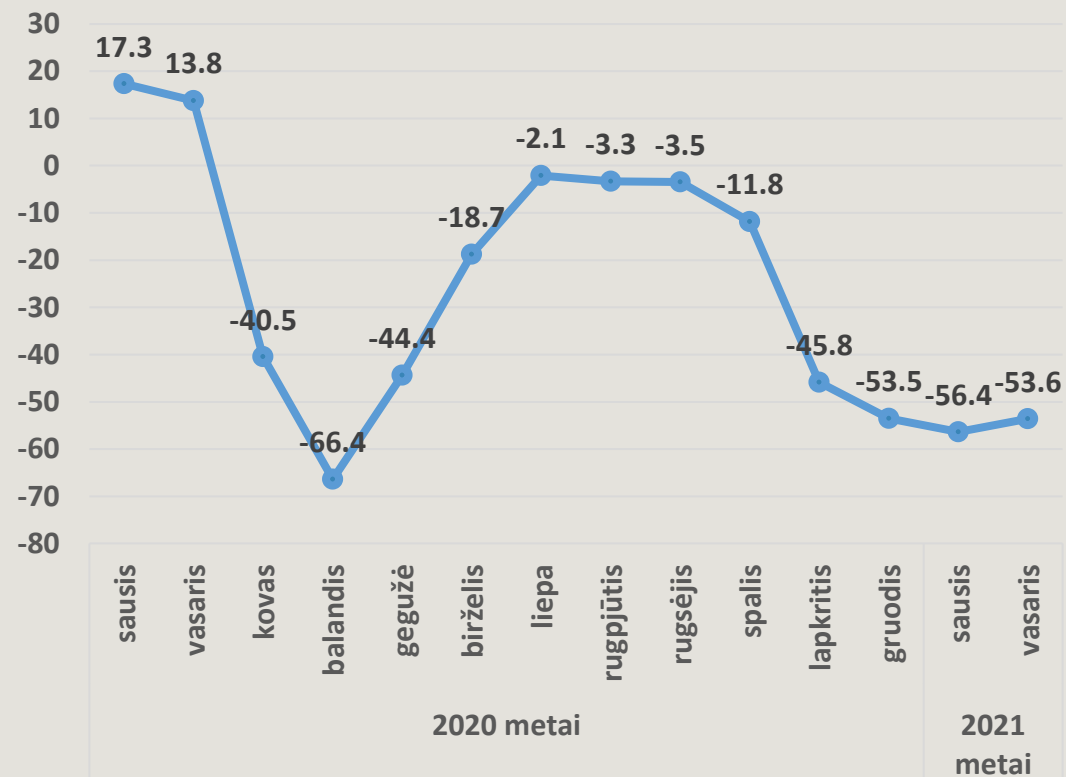
Ne maisto prekių prekybos ir laisvalaikio paslaugų sektoriai antrojo karantino metu nukentės labiau nei pirmojo

Gyventojų mobilumo pokytis prekybos* ir laisvalaikio vietose

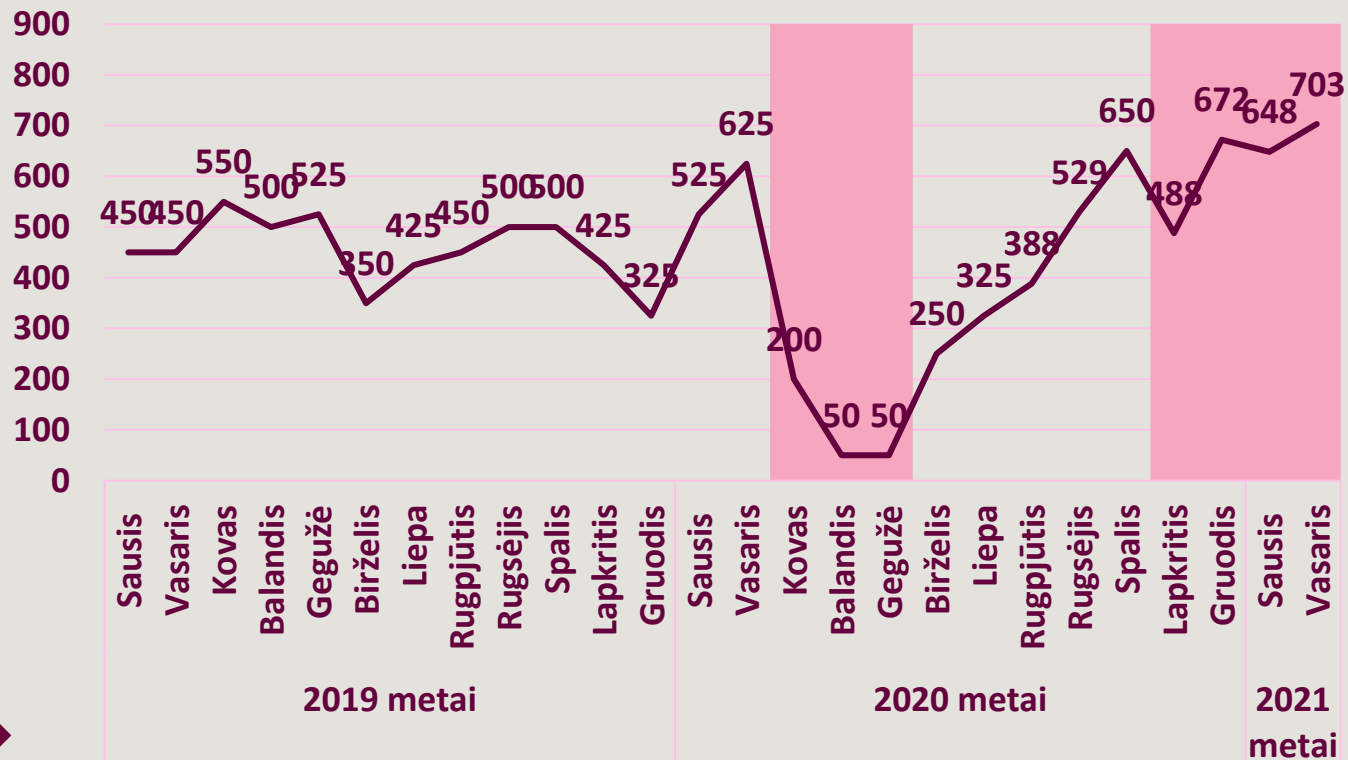
Šaltinis: Google 29/03/2021
*išskyrus maisto parduotuves ir vaistines

Maitinimo ir gėrimų teikimo įmonių apyvartos pokytis (metinis, proc.)

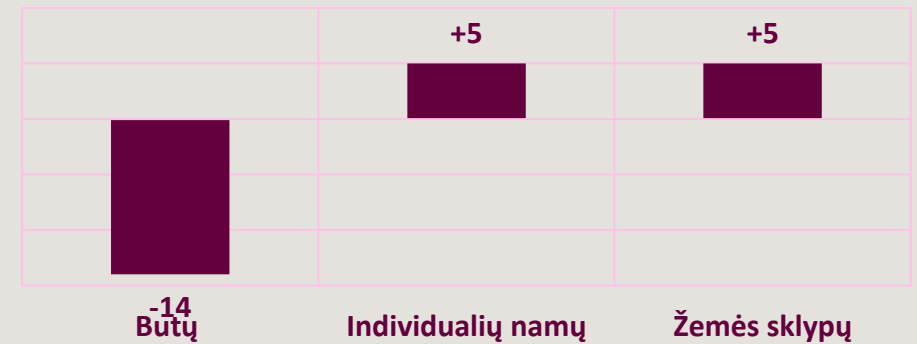
Visgi, gyvenamojo NT rinkai antrasis karantinas nepadarė didelio išpūdžio

Naujų butų pardavimų dinamika Vilniuje (sandorių skaičius per mėnesį)

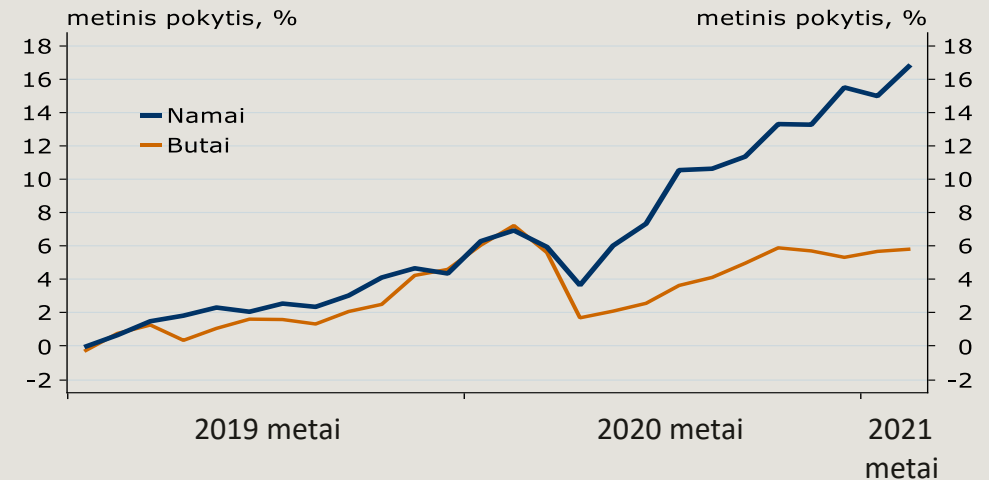

Šaltinis: Inreal

NT pirkimo-pardavimo sandorių skaičiaus pokytis (2021 m. sausio-vasario mėn., lyginant su 2020 m. sausio-vasario mėn.)

Būsto kainų dinamika Švedijoje (HOX)

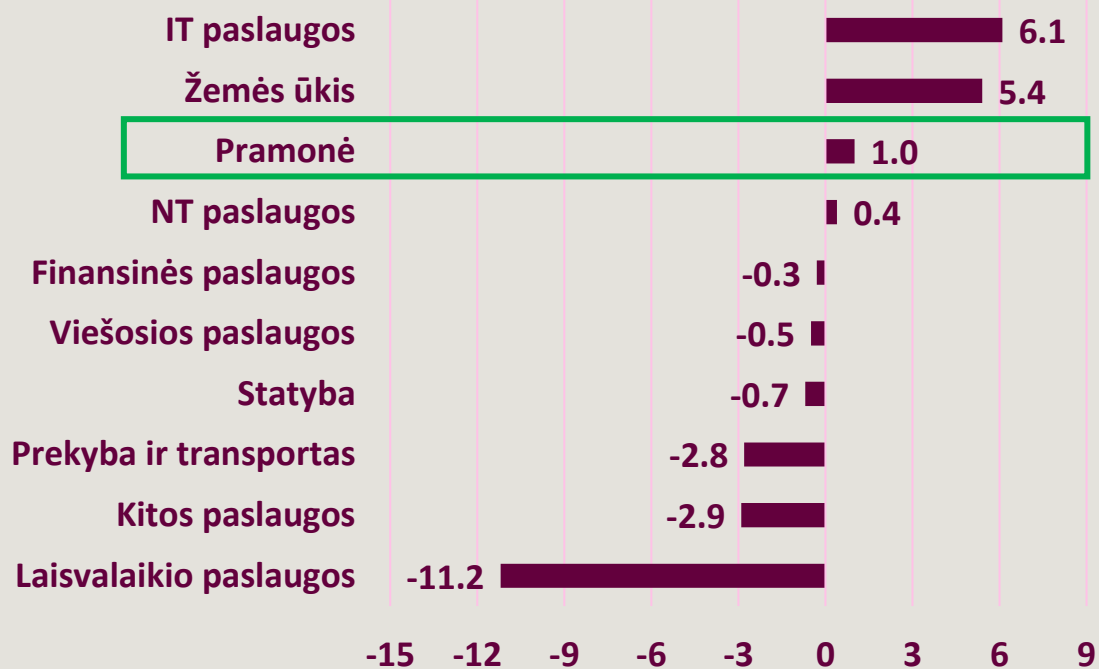

Šaltinis: HOX

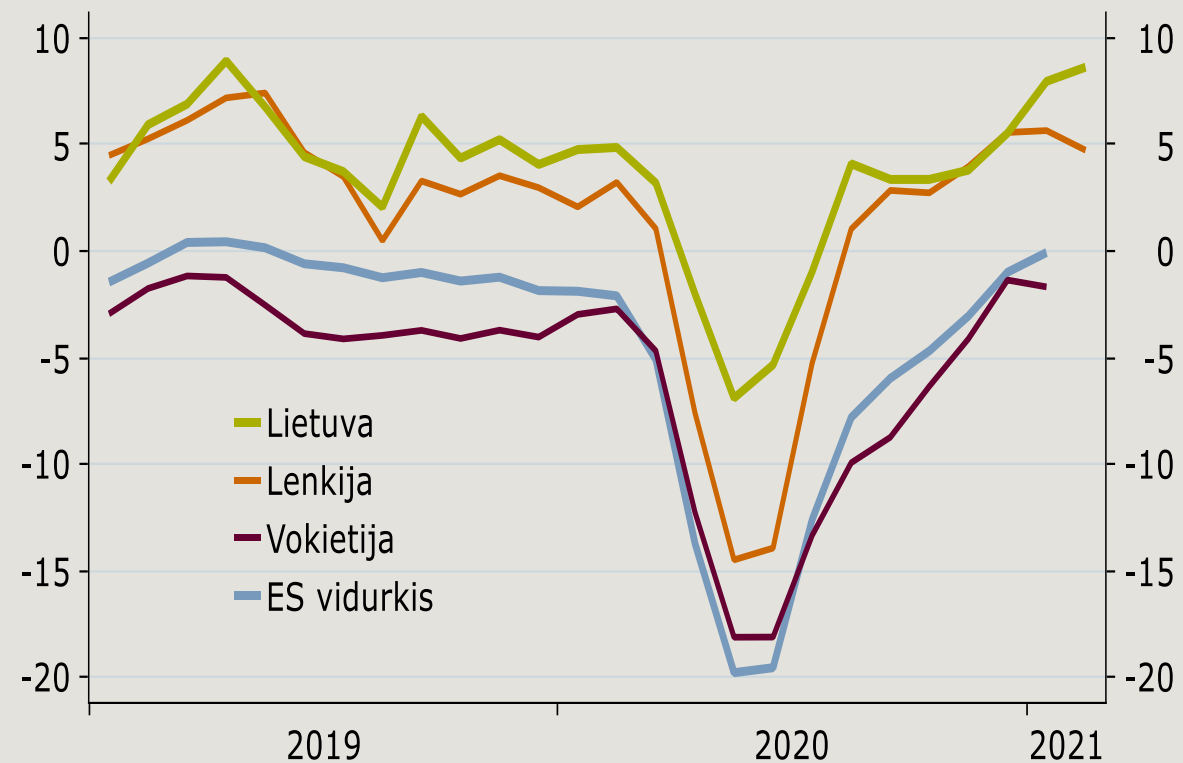

Lietuvos pramonės sektorius, tikėtina, išvengs nuosmukio

Pridėtinės vertės augimas pagal sektorius
(2020 metais, palyginamosiomis kainomis)

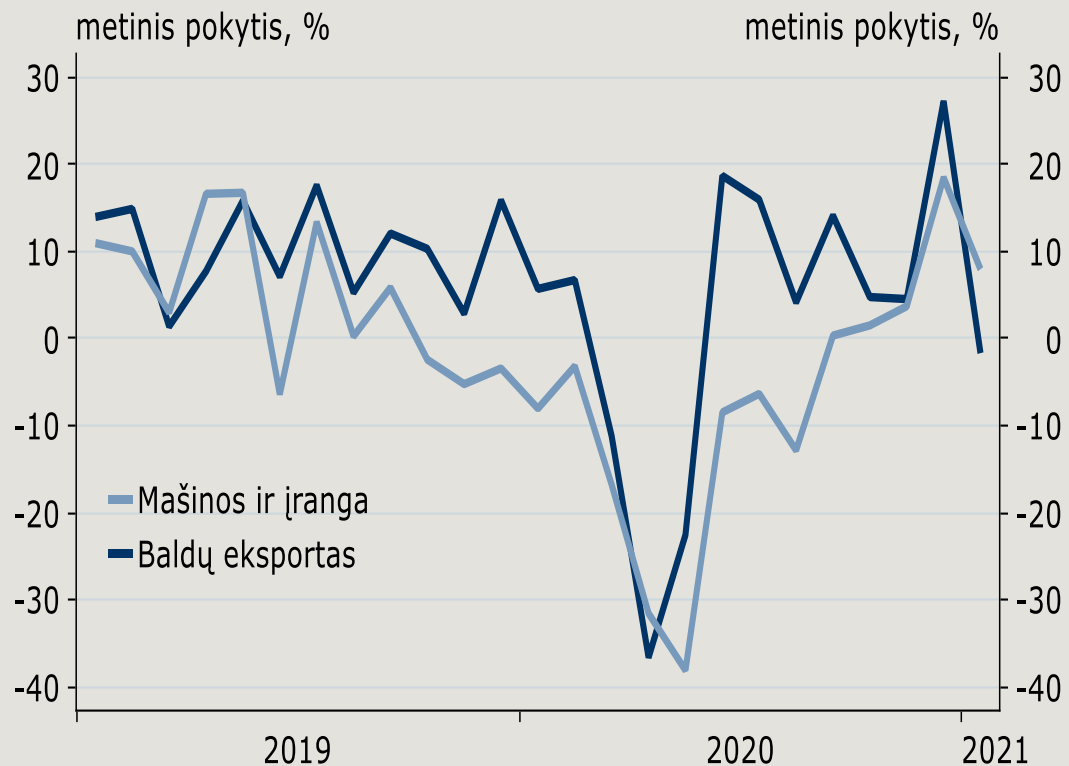

Pramonės produkcijos augimas
(3 mėn. slenkamas vidurkis)

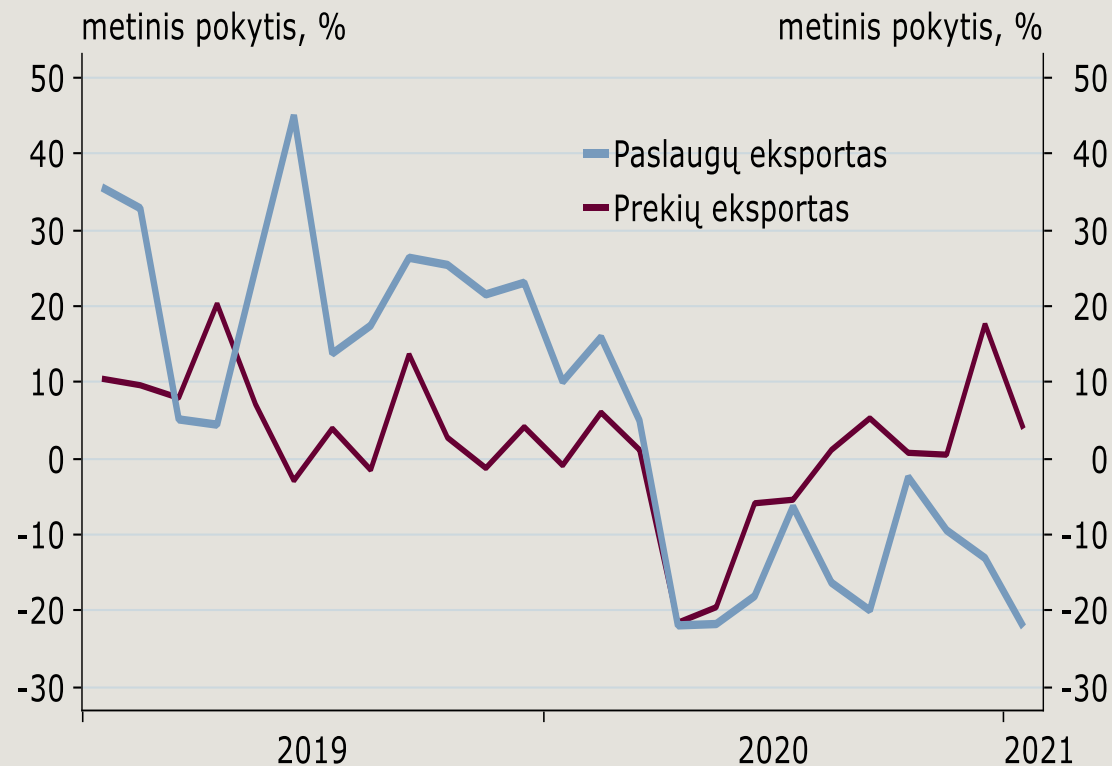
Eksportas augs dėl geros ekonominės situacijos pagrindinėse Lietuvos eksporto partnerėse (ypač Skandinavijos šalyse)

Eksporto augimas

Šaltinis: OSP 29/03/2021

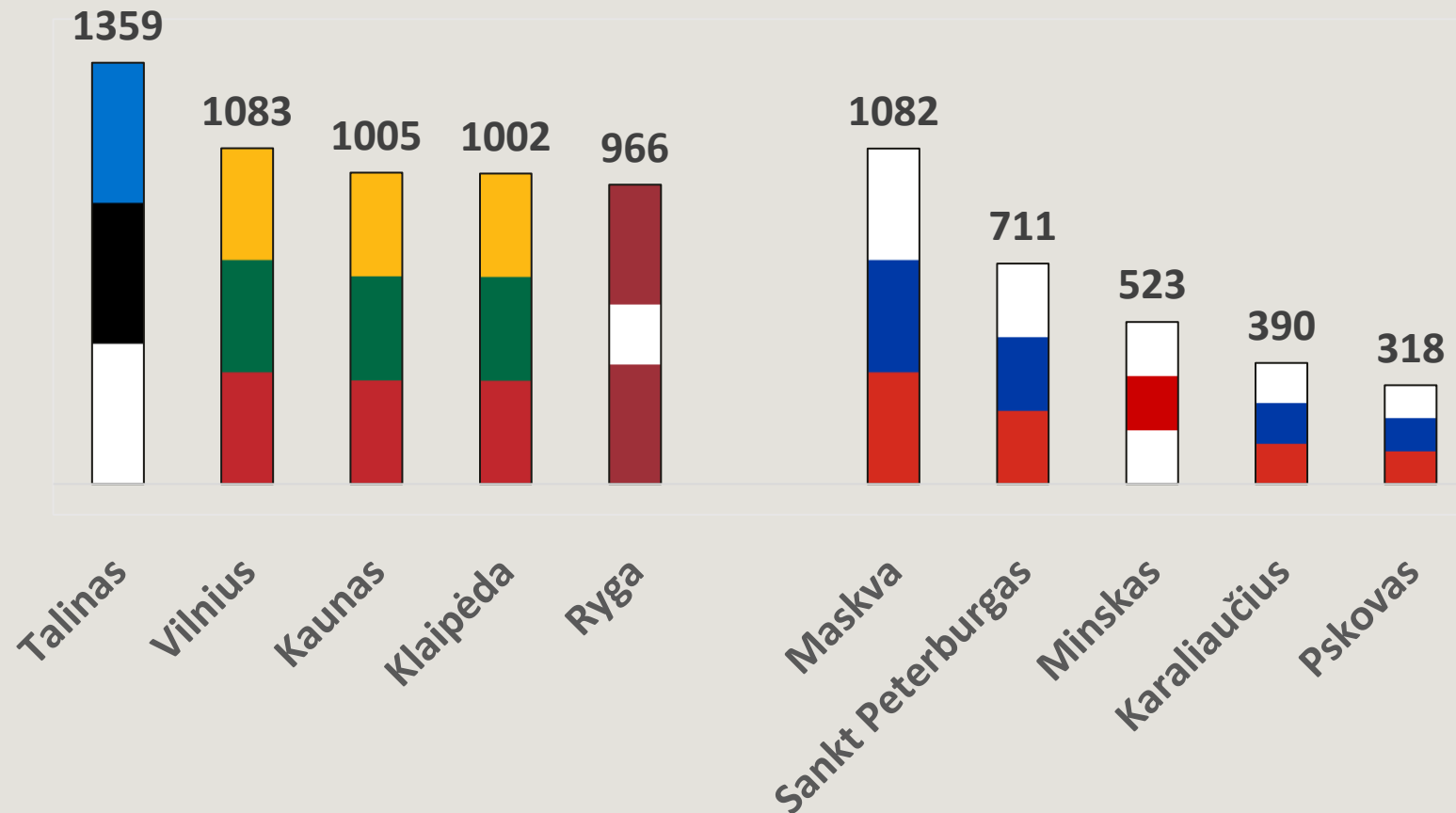
"K" raidės formos atsigavimas

Šaltinis: Lietuvos bankas 29/03/2021

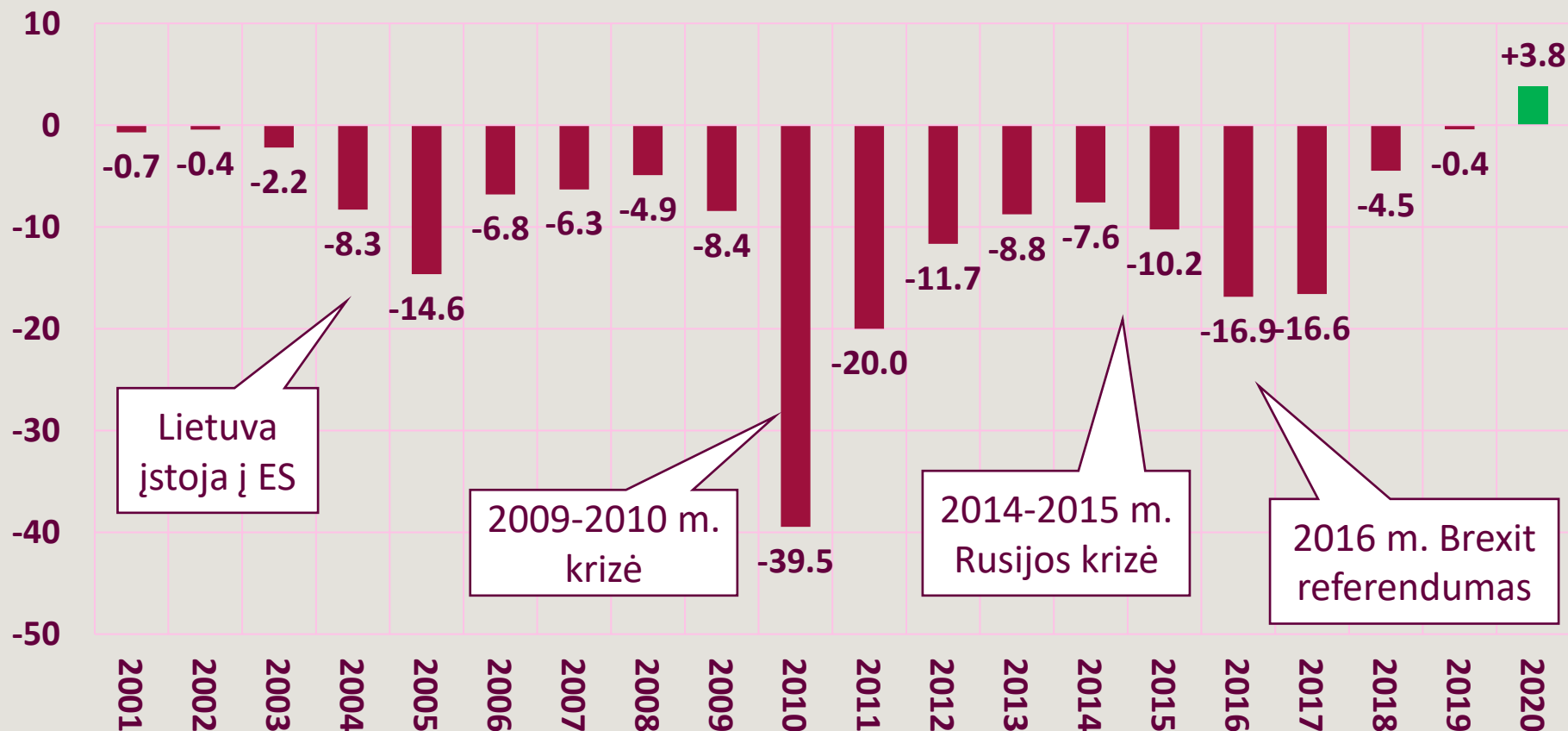
Kas galėjo pagyvoti, kad Vilniuje atlyginimai taps didesni nei Maskvoje, o Kaune – didesni nei Rygoje?

Vidutinis darbo užmokestis į rankas
(2020 m. IV ketv., eurai per mėnesį)

Istorinis įvykis: Lietuvos tarptautinės migracijos balansas su Jungtine Karalyste tapo teigiamas

Tarptautinės migracijos balansas su Jungtine Karalyste
(tūkst. gyventojų per metus)

Lietuva įstoja į ES

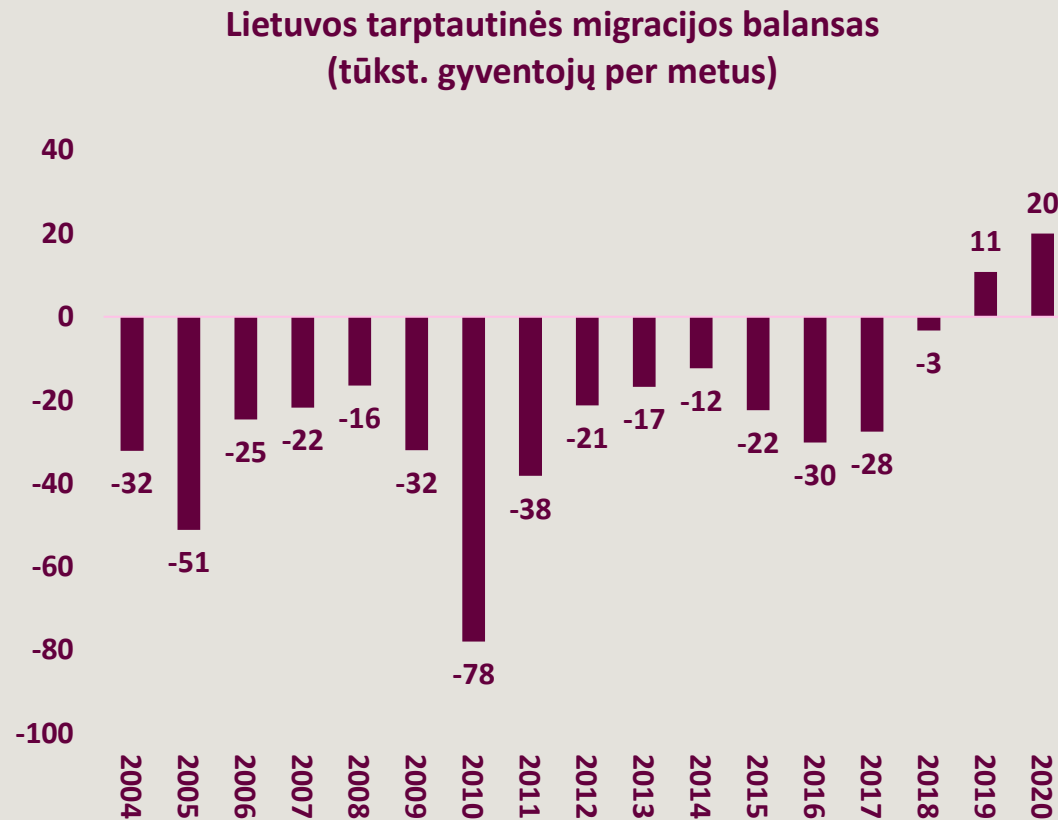
2009-2010 m. krizė

2014-2015 m. Rusijos krizė

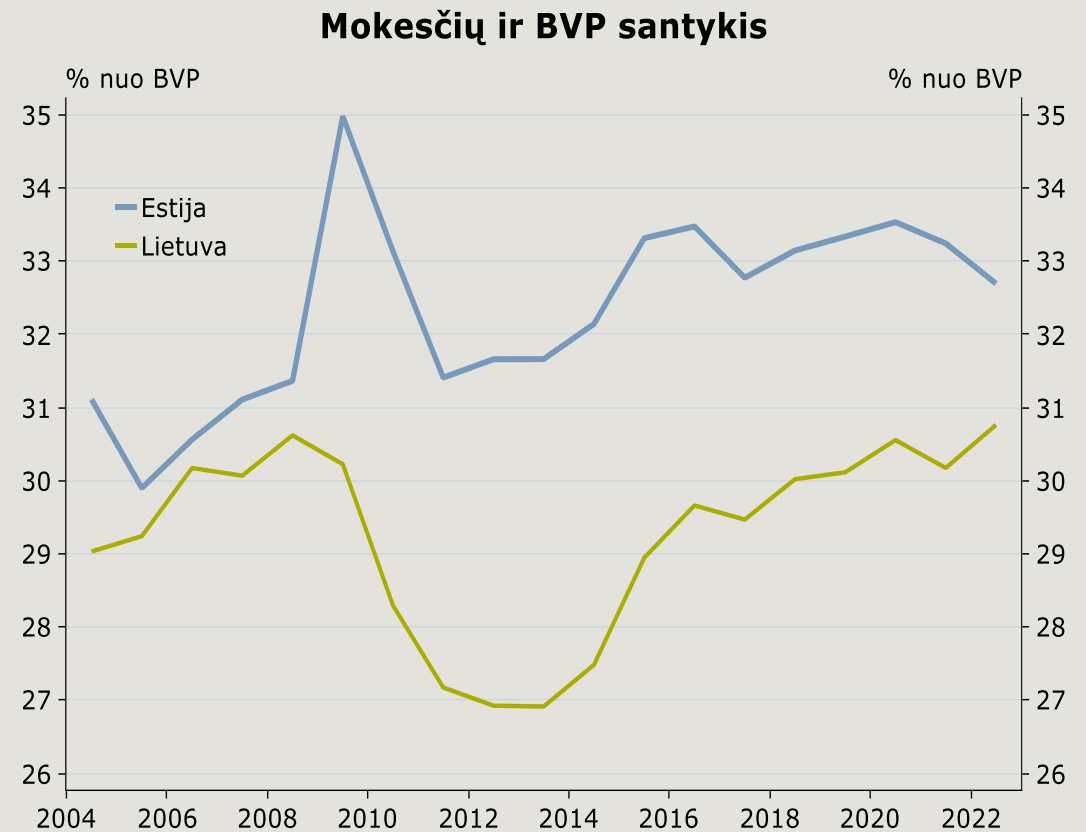
2016 m. Brexit referendumas

Svarbu išvengti jaunimo emigracijos bangos ir šešėlinės ekonomikos augimo

Emigracijos augimas (ypač jaunimo), kurį gali paskatinti ribotos galimybės įsidarbinti laisvalaikio paslaugų sektoriuje

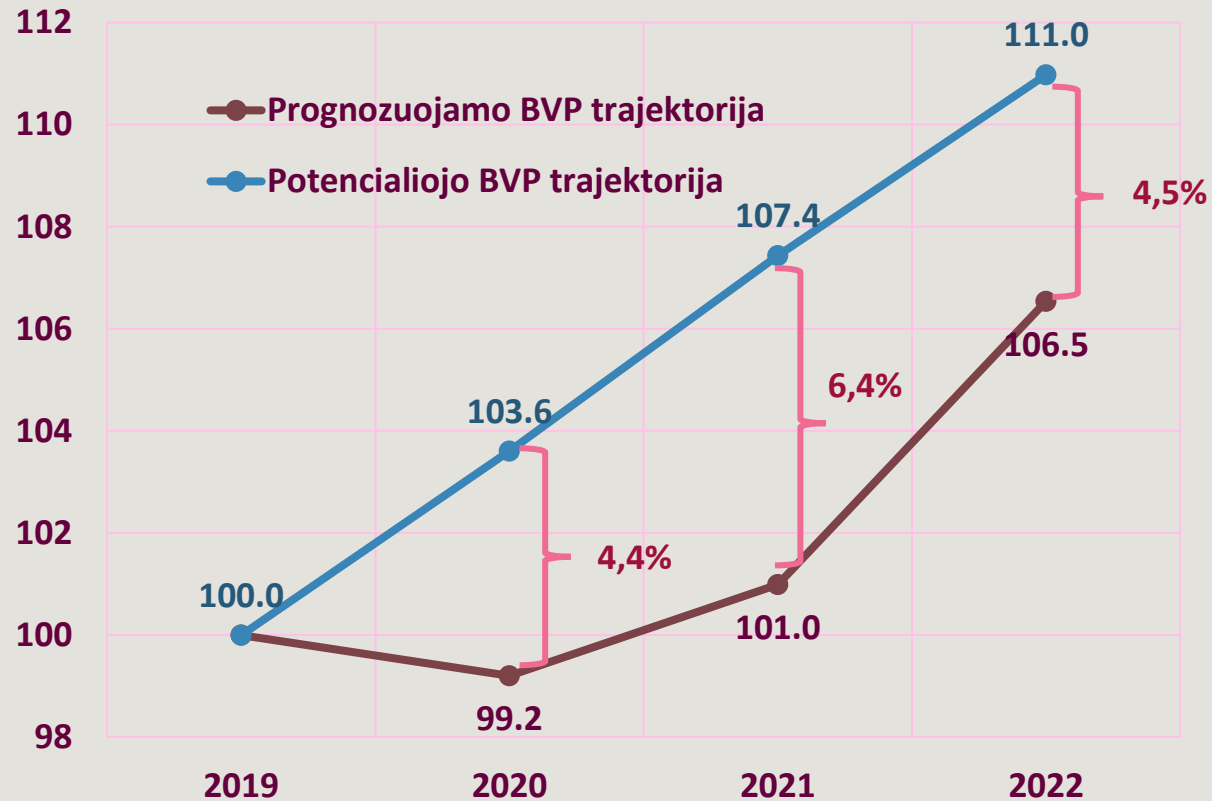
Šešėlinės ekonomikos augimas, kurį gali paskatinti ekonominės veiklos ribojimai smulkiam verslui

Šaltinis: Europos Komisija 19/03/2021

Lietuvos ekonomika 2022 metais vis dar bus 4,5% mažesnė nei būtų buvusi, jei COVID-19 krizės nebūtų buvę

BVP augimo prognozės
(2019 metai = 100)

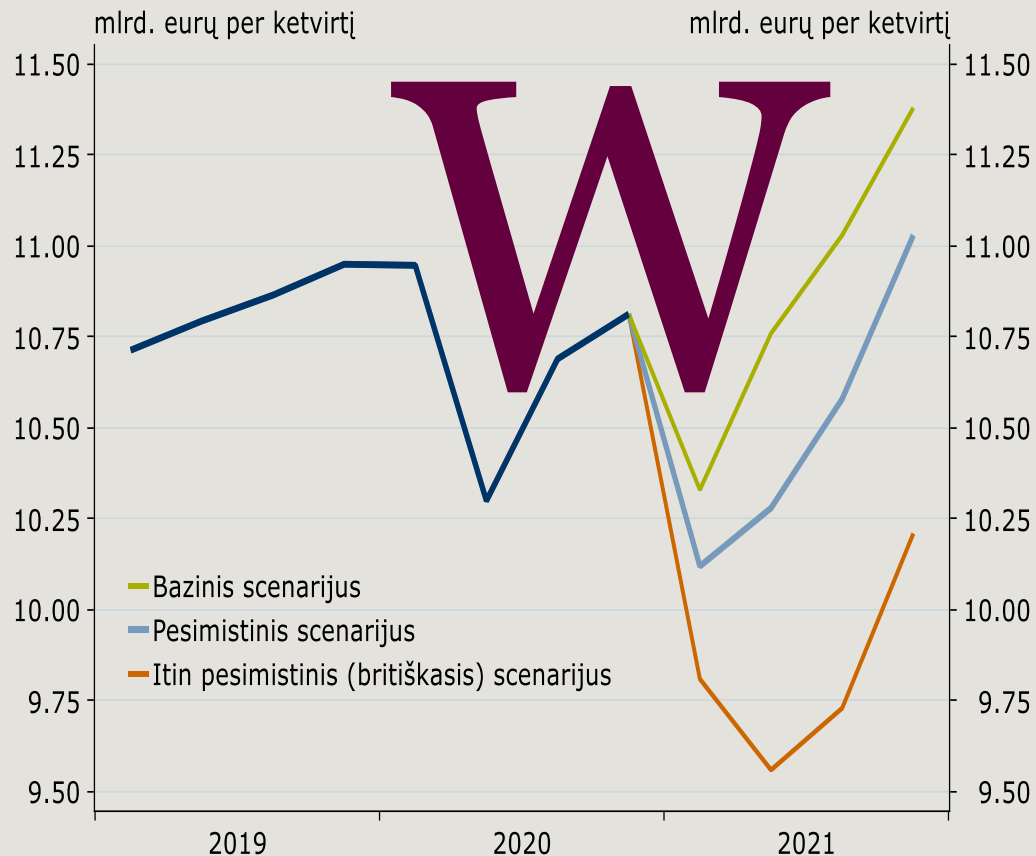

Ekonominių rodiklių prognozės

	2020 m.	2021 m.	2022 m.
BVP pokytis (proc.)	-0,8	+1,8	+5,5
Nedarbo lygis (proc.)	8,5	9,2	7,5
Darbo užmokestis (proc. pokytis)	9,6	6,0	7,0
Infliacija (proc. pokytis)	1,1	1,8	3,2
Budžeto balansas (proc. nuo BVP)	-9,0	-7,0	-4,0
Potencialaus BVP pokytis (proc.)	+3.6	+3.7	+3.3

Vyraujantys „atsigavimo” iš COVID-19 krizės bei Europos Sąjungos „atkūrimo” fondo lėšų įsisavinimo tikslai nėra pakankamai ambicingi

Lietuvos BVP dinamika*

Šaltinis: Europos Komisija 05/02/2021
*pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką

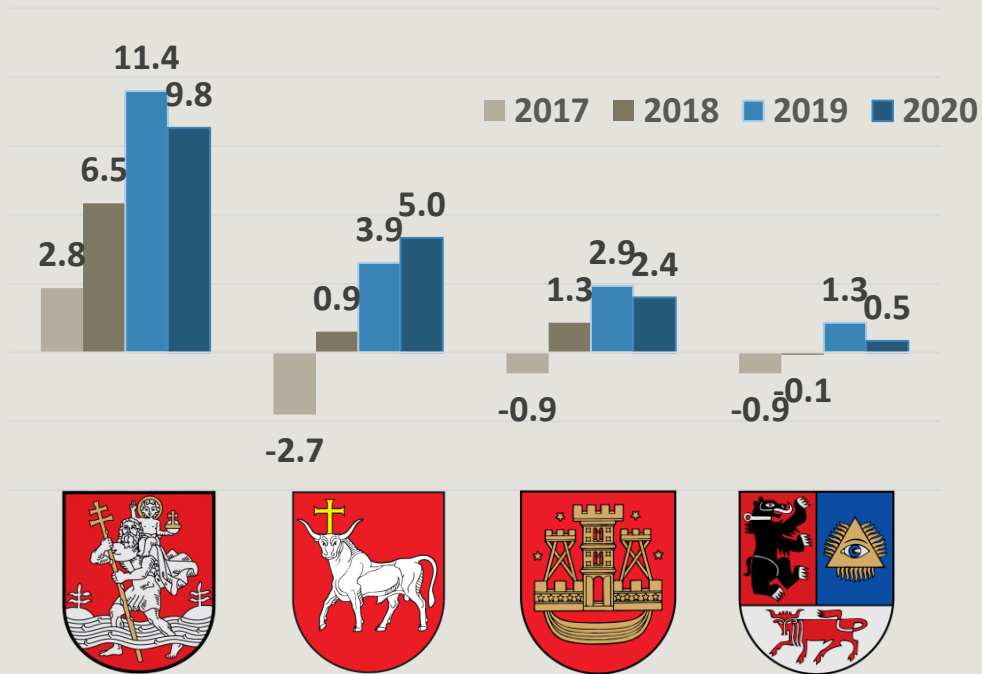
Europos Sąjungos paramos Lietuvai pokytis (mlrd. eurų)

Programa	2014-2020 m.	2021-2027 m.	Skirtumas
Sanglaudos politika	7.4	6.2	-1.2
Išmokos žemdirbiams	4.8	5	+0.2
Ignalinos AE uždarymas	0.46	0.49	+0.03
Kaliningrado tranzitas	0.16	0.18	+0.02
Kompensacija dėl emigracijos	-	0.18	+0.18
ES atsigavimo fondas	-	2.4	+2.4
Visa ES parama Lietuvai	12.8	14.5	+1.6
Lietuvos įmokos į ES biudžetą	2.9	4.0	+1.1
Grynasis balansas	+9.9	+10.5	+0.5

Šaltiniai: Europos Komisija, autoriaus skaičiavimai

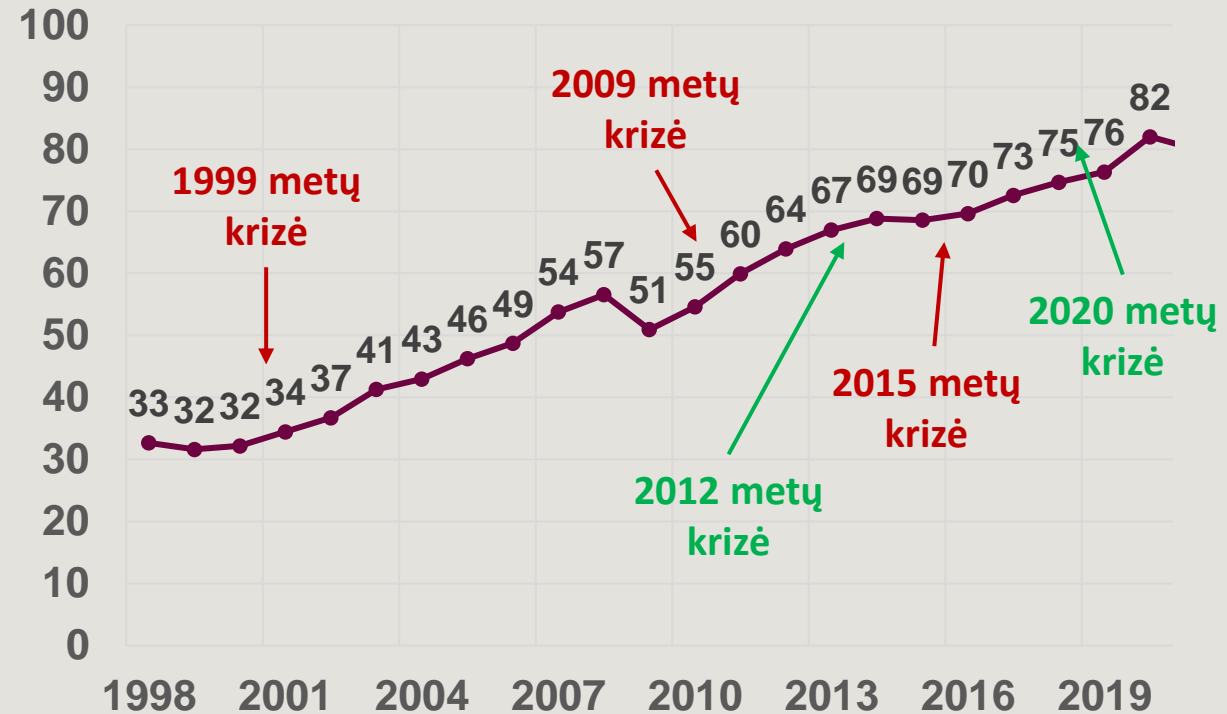
Lietuvai nepakanka atsigauti – Lietuvai reikia augti, Lietuvai nepakanka atkurti – Lietuvai reikia kurti

Gyventojų skaičiaus pokytis Lietuvos miestuose* (tūkst. gyv.)

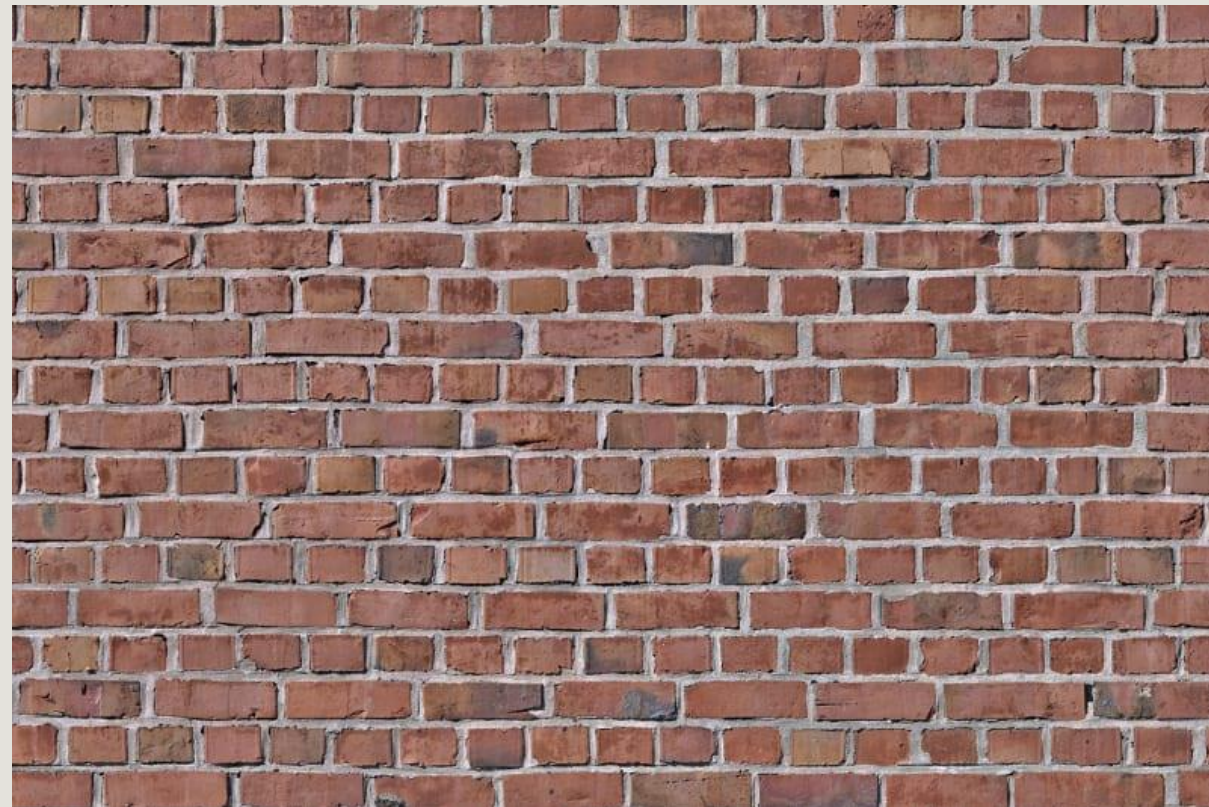
Šaltinis: OSP
*Įskaitant aplinkinį rajoną

Lietuvos BVP vienam gyventojui (PGP)
(% nuo Vakarų Europos vidurkio)

**COVID-19 krizē neatpažīstamai pakeis pasaulio ekonomika:
„Pučiant stipriam vējui, vieni stato sienas, o kiti – vējo malūnus“**

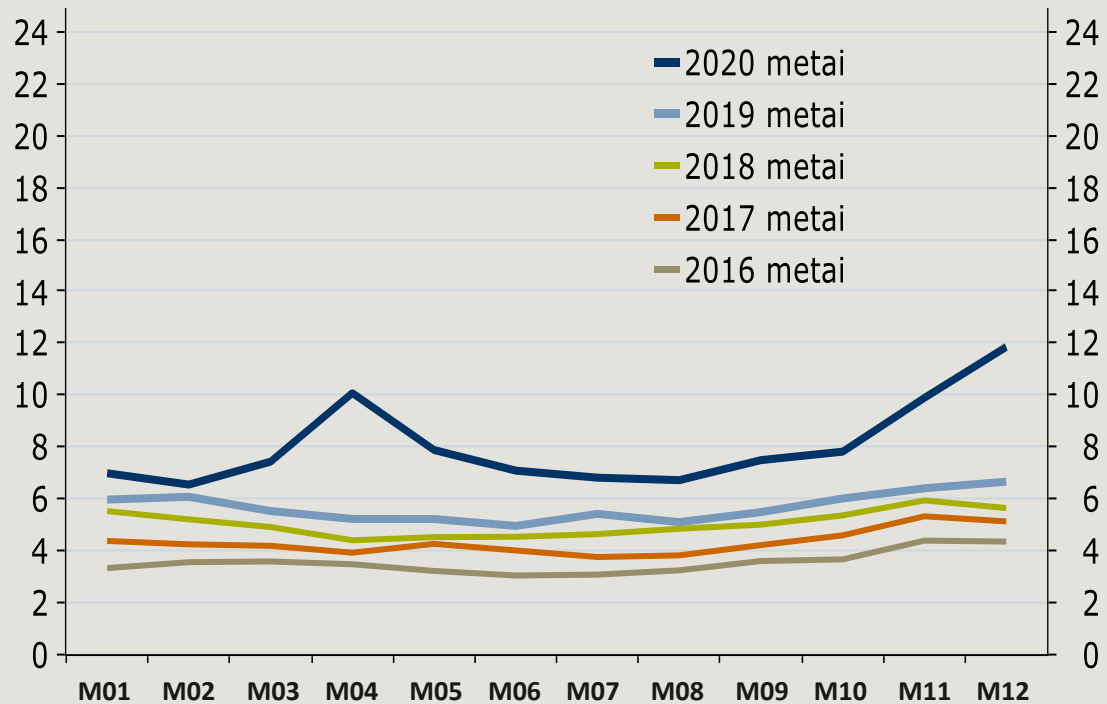

Galimybės ir iššūkiai: Skaitmeninė transformacija ir žaliasis kursas

Internetinės prekybos potencialas Lietuvoje dar nėra pilnai išnaudojamas

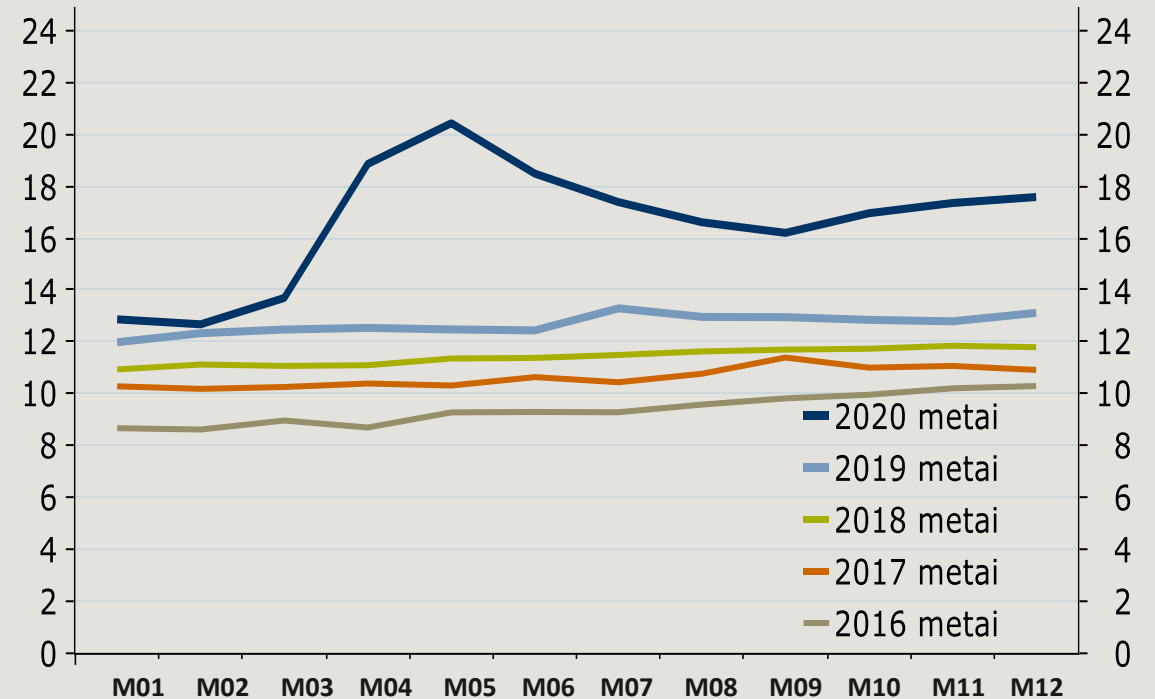
Internetinės prekybos dalis Lietuvoje*

Šaltinis: OSP 29/03/2021

*proc. nuo visos mažmeninės prekybos (išskyrus kuro ir automobilių pardavimus)

Internetinės prekybos dalis Jungtinėje Karalystėje

Šaltinis: OSP 29/03/2021

*proc. nuo visos mažmeninės prekybos (išskyrus kuro ir automobilių pardavimus)

Šaltinis: OSP

Galimybės ir iššūkiai: Išaugusi talentų migracija ir NT rinkos revoliucija

„Techxodus“

Agrarinė
ekonomika

Industrinė
ekonomika

Paslaugų
ekonomika

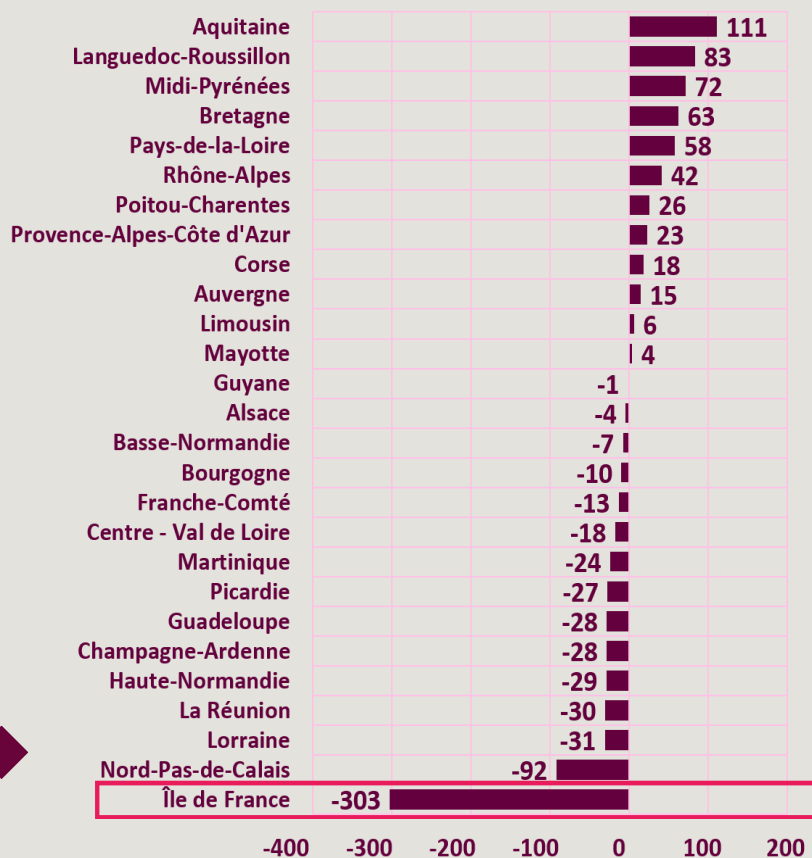

Nuotolinės prieigos
ekonomika

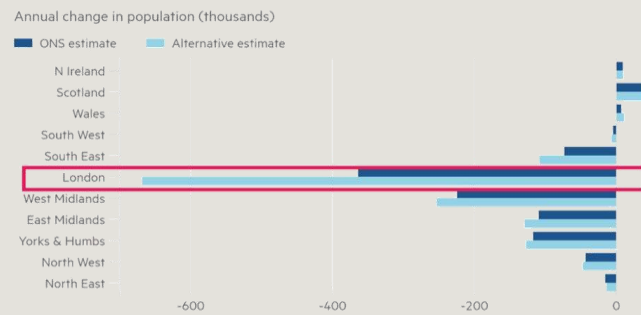
Pasaulyje didmiesčiai praranda savo žavesį – galimybė Lietuvos miestams

Vidinės migracijos balansas Prancūzijos regionuose pastaruosius 5 metus (2014-2018 metai, tūkst.)

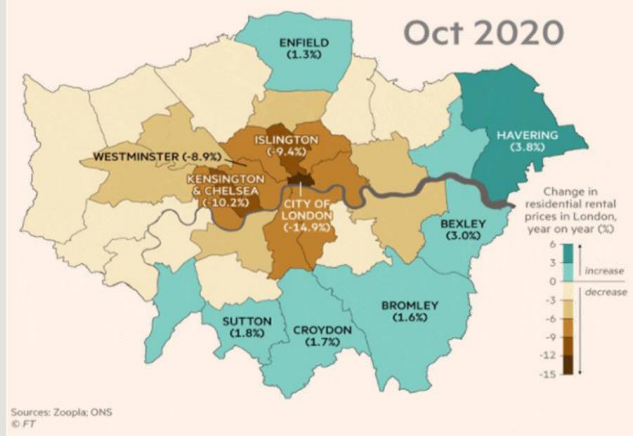
Londono gyventojų skaičius 2020 metais, tikėtina, sumažėjo 700 tūkst. – tiek, kiek gyvena Vilniuje

Labour market trends suggest larger emigration of foreign born UK residents

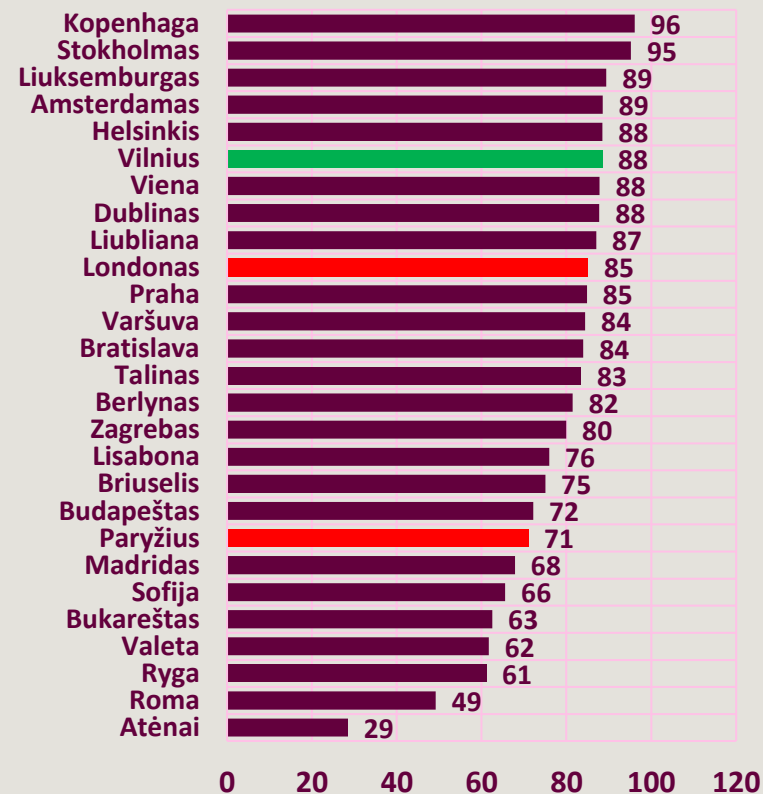
Period between Q3 2019 and Q3 2020
Source: ONS, ESCOE
© FT

Inner London rental prices fell in the second half of 2020

Sources: Zoopla, ONS
© FT

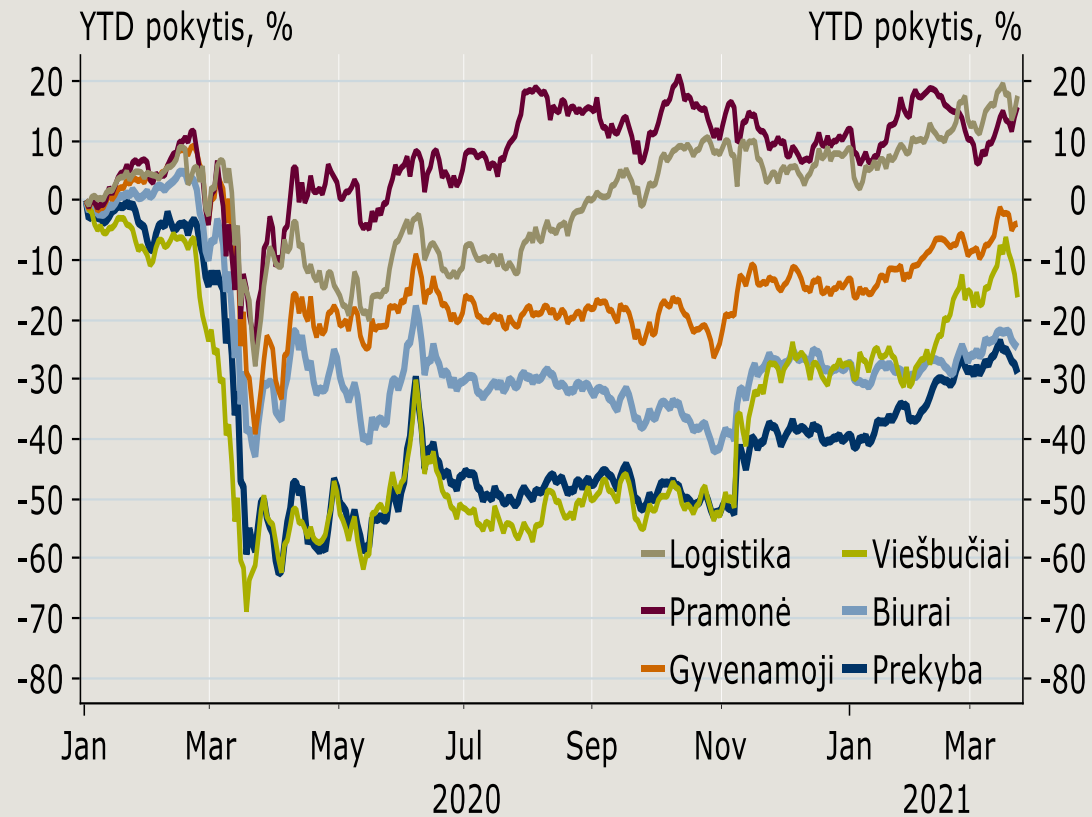
Gyvenimo ES šalių sostinėse kokybės indeksas* (2020 metai)

Šaltinis: Europos Komisija
*teigiamų ir neigiamų atsakymų skirtumas

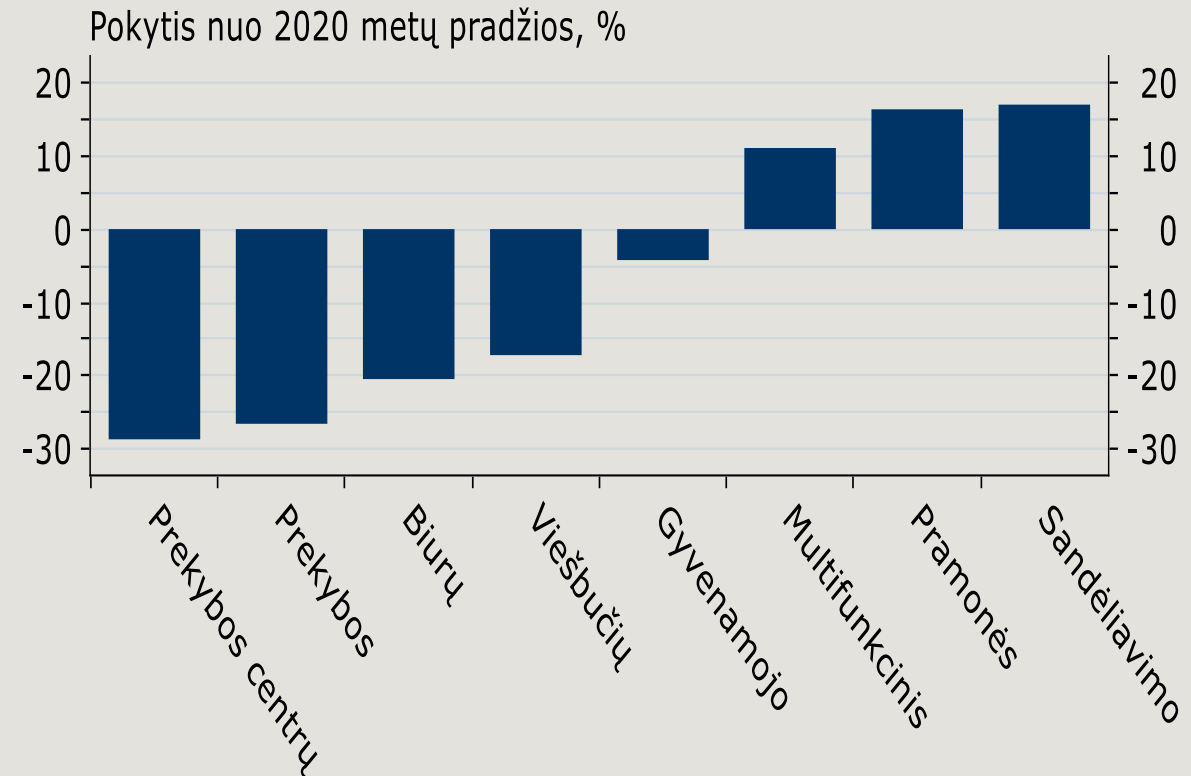
Populiarėjantis darbas iš namų ir elektroninė prekyba negrižtamai pakeitė NT rinką

NT akcijų indeksų pokyčiai JAV (Dow Jones)

Source: S&P Dow Jones Indices 24/03/2021

NT akcijų indeksų pokyčiai pagal segmentus (pasaulinis indeksas be JAV)

Šaltinis: Dow Jones 24/03/2021

Galimybės ir iššūkiai: Pasaulinių tiekimo grandinių pokyčiai

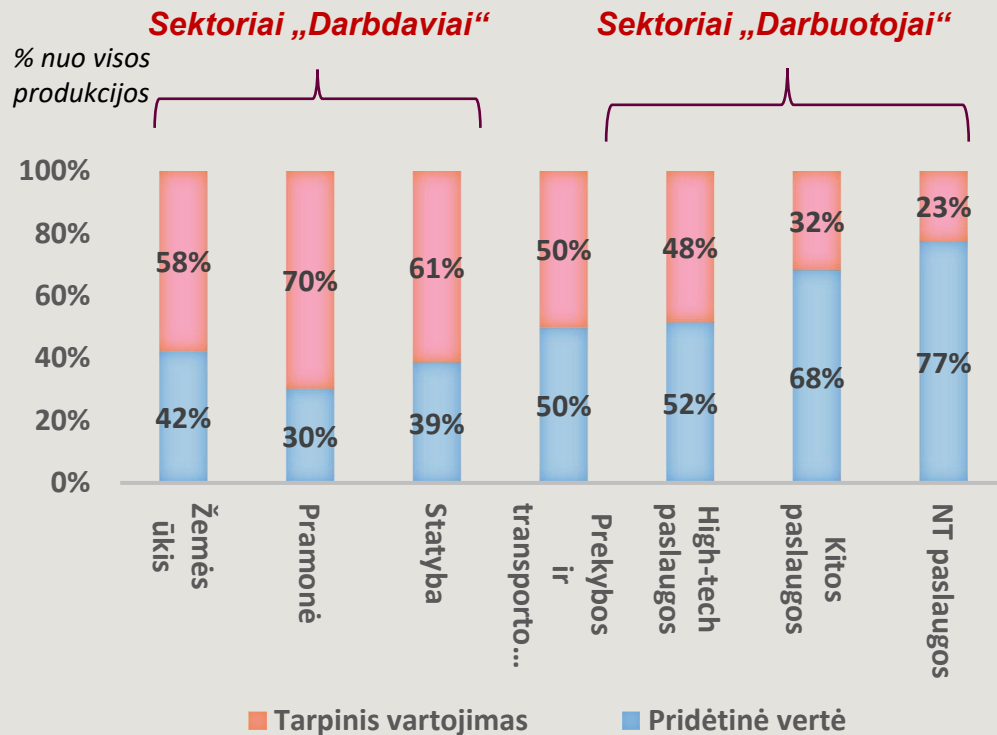
APDIRBAMOSIOS PRAMONĖS SVARBA ŠALIES/REGIONO EKONOMIKOJE

Pridėtinė vertė, proc. nuo visos šalyje/regione sukuriamos pridėtinės vertės

Pramonė sukuria daug pridėtinės vertės kitiems sektoriams bei mažina regioninę atskirtį

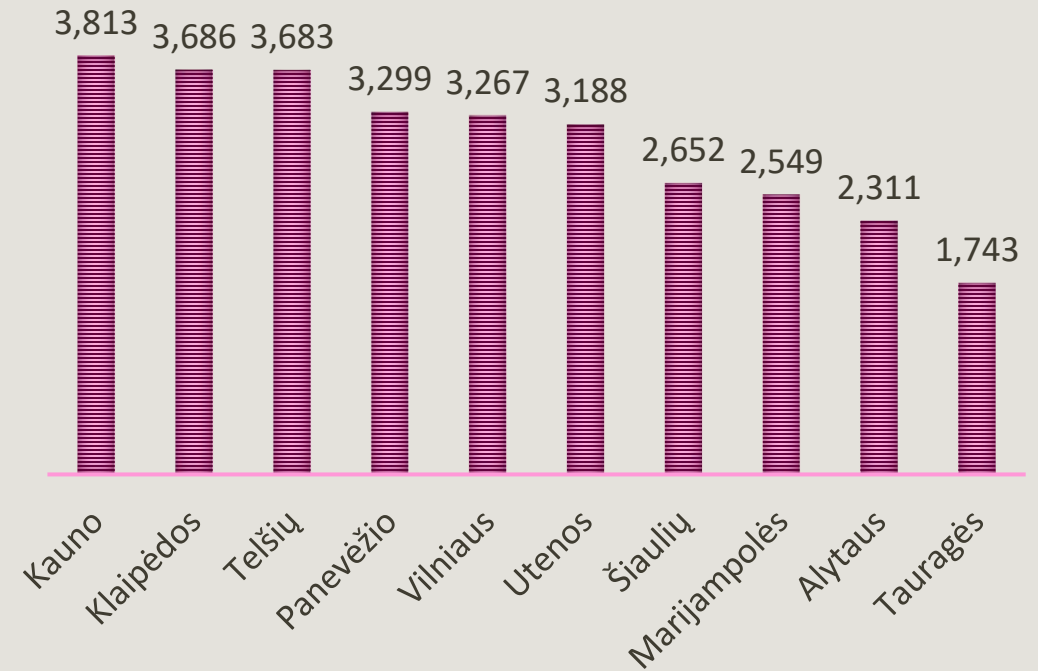
PRODUKCIJOS STRUKTŪRA PAGAL SEKTORIUS (ES, 2017)

Šaltinis: Eurostat

PRAMONĖS SEKTORIUJE SUKURIAMA PRIDĖTINĖ VERTĖ LIETUVOS APSKRITYSE

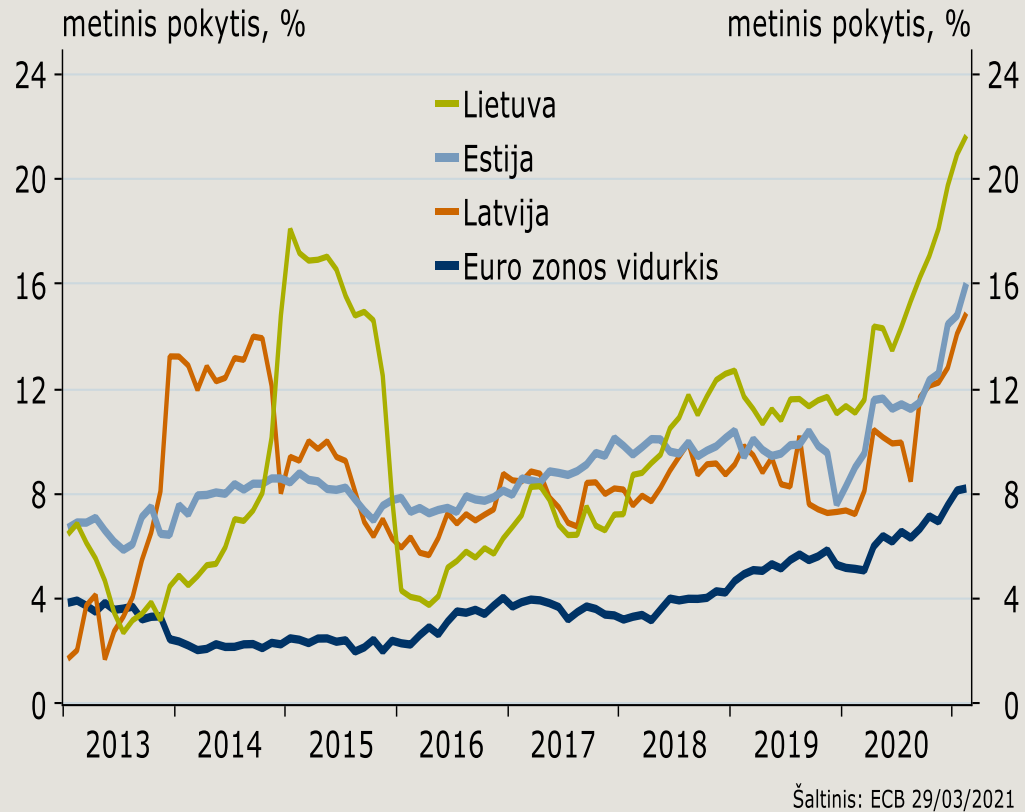
Pridėtinė vertė vienam gyventojui, 2019 m.

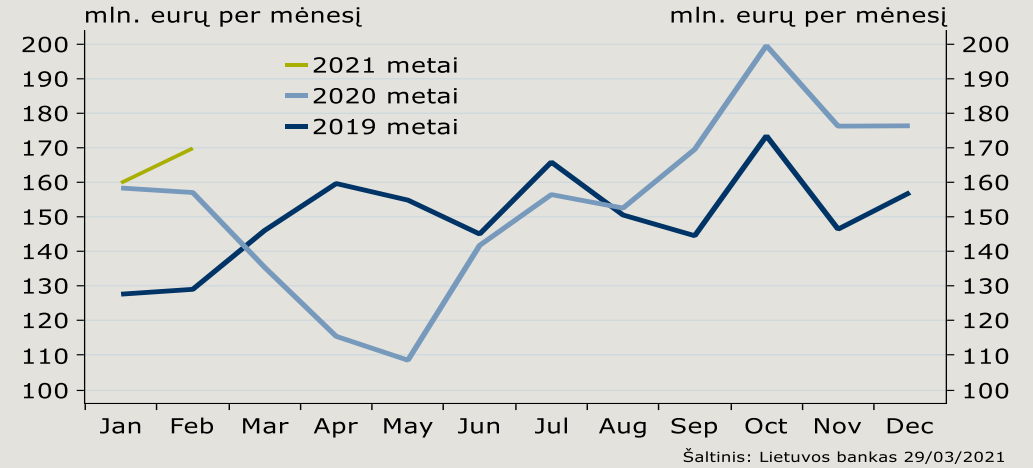

Rekordiškai sparčiai augantys indėliai skatins paskolų augimą

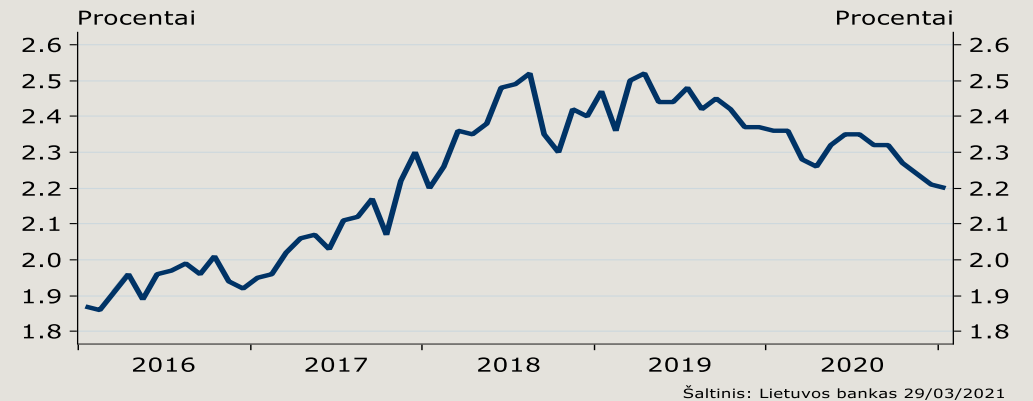
Namų ūkių indėlių augimas

Naujai išduotos paskolos namų ūkiams

Vidutinės naujai išduotų paskolų namų ūkiams palūkanų normos

Ačiū už dėmesį

